

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. az.

Bűnös férfiak és bűnös asszonyok.

Irtta: *Preszly László csendőrfőhadnagy.*

Gondolkozni szerető ember számára nem lesz érdek-telen áttekintést nyerni, hogy a bűncselekményekben való reszsesedési arány valjon milyen a férfi- és a nő-bűnözők között?

Hasonirányu és tárgy tanulmányaimban — behatóan foglalkozva az emberiség bűnözésével — megemlekeztem a bűnről, annak eredetéről, annak családi, erkölcsi, hitéleti világunkra való befolyásáról, az ellene folytatható küzdelemről; irtam a büntetésről, mely az előbbivel szükségszerű okozati összefüggésben áll; bemutattam olvasóimnak az embert, mint büntettest a maga érzéseiben, felfogásában, gondolkozásában és tett világában; irtam legutóbb a gyermekek bűnözéséről is, és kiterjeszkedtem mindarra, a mi büntetőjogi, erkölcsi, lélektani és egyéb szempontokból érdekes és tanulságos tényeket foglal magában.

Jelen tanulmányomban kizárólag a statisztikai adatokra támaszkodva óhajtom bemutatni a férfi és női nemnek a bűncselekményekben való reszsesedési arányát az 1901., 1905. és 1907. évekről és bemutatni azt is, hogy mily fajta bűncselekményekben vezetnek inkább a nők és miért? Előre becsájtom, hogy a magyar kormány által közzétett hivatalos kimutatások a bűncselekményeket két nagy csoportra osztják, ugymint *a) a személy és b) a vagyon* ellen intézett bűncselekményekre.

1901. évben az elítéltek 78%-a a férfi, 22%-a a nő büntetésekre esett. A személy ellen intézett bűncselekmények 57%-át a férfi, 43%-át a nő követte el. A mi az egyes bűncselekményekben való részvételt illeti:

a rágalmazás és becsületsértésben	57%	a férfi,	43%	a nő,
a lopásban	79%	a férfi,	21%	a nő,
a sikkesztásban	83-8%	a férfi,	16-2%	a nő,
a jogtalan elcsajátításban	78-7%	a férfi,	21-3%	a nő,
az orgazdaság és bűnpártolásban	62-9%	a férfi,	37-1%	a nő

büntetésekre esett.

1905. évben az összes bűncselekmények elkövetői sorában a nők 16-3%-kal fordulnak elő, tehát 1901-től jelentékeny javulás állott be. A személy ellen elkövetett bűncselekmények miatt elítéltek között 13-4% kal, a

vagyon ellen vétők sorában 19-8%-kal vettek részt a nők. Az egyes bűncselekmények elkövetőinek sorában azonban aránylag sokkal sűrűbben fordulnak elő a nők, mint a férfiak. Ezek a bűncselekmények a következők:

	Elítéltek száma	Ebből nő	
		összesen	%-ban
Gyermekölés és kitétel	56	56	100-0
Megzatelhajtás	73	69	94-4
Gondatlanságból okozott emberölés	463	201	43-4
Szolgálati és házközösségi lopás	1256	482	38-4
Orgazdaság	2814	940	33-4

1907. évben a nők 16-1% át tették az elítélteknek a férfiak 83-6%-val szemben. A személy ellen elkövetett bűncselekmények miatt elítéltek között 13-2%-kal, a vagyon ellen vétők sorában 20-6%-kal vesznek részt a nők. Az egyes bűncselekményt elkövetőknek sorában a nők a következő %-ot képviselik:

	Elítéltek száma	Ebből nő	
		összesen	%-ban
Gyermekölés és kitétel	73	73	100-0
Megzatelhajtás	109	107	98-2
Szolgálati és házközösségi lopás	1308	421	32-2

Mint a statisztikákból láthatjuk, a férfi bűnözők száma sokkal nagyobb, mint az asszonyoké. Franciaországban négy férfi bűnösre esik egy asszony büntettest; már az Egyesült-Államokban az arány a férfiakra nézve jóval kedvezőtlenebb, ott ugyanis épen 12 férfi bűnösre esik egy asszony büntettest. Általában az összes államok statisztikája egy-kettő kivételével azt bizonyítja, hogy a bűnre való hajlandóság sokkal erősebben van kifejlődve a férfiban, mint a nőben, a mi érthető is, ba azon különbségeket tekintjük, melyek a férfiak és nők között részint testierő és lelkiösztön, részint élethivatás és társadalmi helyzet tekintetében fennállanak. Érdekes azonban, hogy például Angolországban már megfordítva áll a dolog, ott ugyanis épen az asszonyok adnak több dolgot a büntető igazságszolgáltatásnak s a mi még különösebb, épen a súlyosabb bűncselekmények terén van meg e jelenség. Ez az omoru körülményt csak súlyosbítja az, hogy a nőbüntetettek kedvezőtlen aránya évről-évre állandóan fokozatosan fejlődik.

A mi a férfiak és nőknek a bűncselekményekben való

Első magyar vill. erőre berend. hangsz.-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadszállásot: Rákóczi tőrogozó feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadszállásot: Rákóczi tőrogozó feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön köldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

részesedési arányát illeti, miként láthatjuk, az az egyes államok között is elterő; e különös tünetnek okát a faji és egalji, társadalmi és műveltségi, személyi, szellemi és szervezeti viszonyokban kell keresnünk. A bűnözésre minden népben megvan a hajlandóság s a bűn az összes társadalmi osztályoknál felmutatja a maga rettenetes pusztításait, de ezzel szemben megdönthetlennül áll ama igazság, hogy ott, a hol az ellenállási képesség nagyobb, ott csekélyebb mérvű a bűnözés. És ez áll a nőkre is. Hogy a nők bűnözése növekvőben van, e tünet fényesen igazolja basontárgyu tanulmányaimban tett azon állításomat, hogy az ember napról-napra gyengébb lesz arra, hogy a kedvezőtlen életviszonyokkal szemben az «egyenes uton» megmaradjon. Évről-évre fegyelmetlenebb, ellenállásra képtelenebb, gyengébb a küzdelemre és hajlamosítottabb a bűnök elkövetésére. Mint egy fekevesztett tömeg rohan az árral s nincs hatalom, mely abban megakadályozni képes legyen. Ha pedig ugyeszen kikerüli a Btk. §-ait, — a mit szامتalan esetben meglesz és megtehet — akkor meg épen nincs mitől tartania, embertársai és a társadalom elítélő véleményere mitsem ad, a büntető Isten gondolata nem izgatja a lelket, a törvény és a jog iránti érzék teljesen kibalt a lelkéből s feltartóztathatlanul rohan önpusztulásába.

Ugy kellene lenni, hogy a férfiak mellett másodrendű szerepet betöltő nőknek egész tevékenysége csak a családi életben összpontosuljon és teljesen mentesítve lennének a létfenntartás gondjai és kötelezettségei alól, így akkor alkalmuk sem igen nyilhatna a bűnözésre. Ma — sajnos — erről meg csak beszélnünk sem lehet, mert a nők — jórészt saját hibájukból — a «cselekvés» és az «élet» küzdőterén harcolnak, sőt ugyancsak kivesszik részüket a létfenntartás s a megélhetéstart folytatott küzdelemből. Ebből kifolyólag azután a bűnre csábító nagy kísértésnek sem tudnak ellenállani, örvénybe sodorják őket ugyanazon okok, melyek a férfit megrontották s a bűnözés terén oda jutottak, hová a férfi.

A nő — eredeti hivatásánál fogva — a gyengébb nemet képviseli, férfitestiségre, férfigyamságra van teremtvé. Gyengébb szervezet, szűkebb egyéniség, érzékenyebb kedély jellemzi őt.

Ma, a midőn az erősebb férfinnemmel szemben, vagy azzal együtt küzd a létfenntartásért, a gyengéket jellemző tulajdonokat viszi a harcba, a találatkonyságot és a ravaszságot és ezekkel igyekszik a férfi társadalmi és emberi fölényével szemben a küzdelmet sikeresen megvívni. Közismert tény az is, hogy a nők inkább rajjai az alacsonyabb rendű szenvedélyeknek, mint például a harag, bosszuvágy, feltékenység, kéjelgési vágy, gyűlölet stb.; ítélő- és felismerési képességük lazább, ellenállási képességük gyengébb, az erkölcsi fékeket sem respektálják s inkább képtelenek cselekedeteik horderejét megítélni.

Allandó jeienség, hogy a kisebb súlyú bűncselekmények elkövetésében a nők jelentékenyebb részt vesznek, míg ellenben azon eseteknél, melyeknél az erőszak képezi a bűncselekmény alapalkatelemét, ott már a férfi bűnösök %-a emelkedik tulsulyra.

Ha megfigyeljük a nők egyes bűncselekményekben való részesedési arányát, feltunő, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekményekben tekintélyes % jut a nőbűnösökre és nyilvánvalóvá válik, hogy a nőket sok esetben az anyaságuk hajtja a bűnbe. Gyermekölés, magzatelhajtás és a gyermekkítatelnél vezetnek a nők, épen ugy a gondatlanságból eredő emberölési eseteknél is jelentékenyen súlyed a mérleg a nők terbére.

Dr. Kármán ezeket írja «Bűnügyi statisztikánk újabb eredményei és irányai» című tanulmányában: A bűncselekmények egyes nemei között is, a melyekben ember embertárs ellen küzd, az a jelenség nyilvánul, hogy a nő sokkal nagyobb mérvben szerepel ott, a hol a bűnös szándék az embertársu életének kioltására irányul. Tízennyolcz nővel szemben, ki ölési szándékkal tört ellenére, csak öt olyan van, a ki csak sebesíteni akart, de halált okozott. Míg a férfiaknál a gyilkosság feleannyi, mint a felindulásban elkövetett emberölés, addig a nőknél megforditva. Mint érdekes lélektani momentumot jegyezhetjük fel ezt. A nő nem emel rögtön kezét ellenére, nyilván mert érzi, hogy csak vesztethetne az egyenetlen küzdelemben, de érzékenyebb kedélye aránylag sokkal könnyebben határozza el magát a véres bosszura, mint a férfi. A férfiakat akráhányszor apró haszontalanságok tüzelik, hogy kezét emeljének ellenükre, míg a nőt csak nagyobb ok bírja reas nagyobb ok nagyobb eredményt is kíván. A testisértések tulnyomó részét a férfinep összetűzése, a mulatság, a munka s a napi küzdelem változatos utjain, az emberölések s gyilkosságok, megannyi tragédia, melyekben az érzelmi momentumok: bosszu, irigység, feltékenység visznek nagy szerepet és így kerül ezek bűnébe inkább a női lélek.

A vagyon elleni bűncselekményekben általában a férfiak vesznek nagyobb részt, de megállapítható, hogy azon vagyon elleni bűncselekményekben, melyeknél az erőszak nem képezi a cselekmény alapalkatelemét, a nőbűnösök %-a sok esetben még a férfiakét is felülhaladja. A táblázatoknál fel vannak említve ezek a különleges cselekmények. Így például az orgazdaság egyike azon bűncselekményeknek, a melyekben a nők részesedési aránya tul nagy. Ennek a bűncselekménynek nyavnis a baszonszerzés és a hiszekenyseg az alapja, mely tulajdonok pedig a női lélekhez állanak oly nagyon közel. A nők alárendeltségi helyzete idézi elő azt is, hogy például a családi és házközöségi lopásokban az arány %-ad részben esik a nőkre. Épen ugy jelentékeny az arány a visszaeséses ltpásoknál, mely jelenség a nők gyenge ellenállási képessége mellett bizonyít.

A legjobb órák,

legszilidabb ókszerék, egyórától a legdrágábbig, ugy kézpénz, mint részlettízetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészánál Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

A soproni új színház.

A vagyon elleni bűncselekmények tekintélyes %-át a megélhetés és létfenntartásért folytatott küzdelmeink idézik elő, ebben pedig a férfiak orozslánrészt vesznek, tehát csak természetes, hogy ezért nyomul inkább feléjük az esési arány. Hogy csak egy okot említek: a nyomort, mindannyian tudjuk, hogy mily hatalmas elősegítője ez a vagyon elleni támadásoknak; ennek a nyomornak súlyát nemde mindig jobban érzi a férfi a nem-e keresik, mert kereshetik inkább a nők a nyomor enybitését oly utakon is, melyek bár undorítóan bűnös utak, de mindamellett olyanok, melyeket a törvény ezidő szerint még ballgatólag megtűr.

A büntető igazságszolgáltatásnak széles mezején találkoznak egy bűncselekménnyel, melyben szintén jelentékeny részt vesznek a nők, kik vagy egyéniségük varázsával, vagy az ugynevezett szerelemmel, alsóbbrendű szenvedélyekkel telt testüknek felajánlásával végzik el a legbiztosabban ható alakban a felbujtást, mely egy-egy súlyos bűncselekmény végrehajtásánál a férfítettekre a legjobban ható méreg.

És még van egy nagyon sötét és elzomorító jelenség, a nők erkölcsi terén való züllöttségéből folyó bűncselekmények számának rohamos növekedése, de ezt külön tanulmány anyagául fogom felhasználni.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Milyen a cigány?

Irta: Rák.

1904 tavaszán őrsparancsnokom B. J. ceendörtársammal azon utasítással vezényelt ki szolgálatba, hogy a gálszécsi őrskörlet — akkoriban — I. számú őrszolgálatát leportyázzam a az aznap őrsünkön bejelentett és a gálszécsi jegyző kárára elkövetett baromfilopás tettesei után, a nyomozást megejtsem.

Aznap délután 3 óra tájban érkezünk Nagy-Azar községhez, a melynek felső szélén, az azon községben tartózkodó Kolompár József cigánnyal találkoztunk. Kolompár rovott multú egyén volt a többek között egy aszonymnak a meggyilkolásával is alaposan volt terhelve, e miatt a sátoralja-újbeli királyi ügyészségnél közel egy éven át vizsgálati fogságban is volt a a főtárgyaláskor csak a döntő bizonyítékok elégtelensége folytán lett felmentve. Nekünk azonban erős meggyőződésünk volt, hogy mégis csak ő a tettes a így minden alkalmat megragadtunk, hogy őt habár észrevétlenül is, minden alkalommal ellenőrizzük és minden lépését figyelemmel kísérjük.

Midőn közelünkbe ért, megkérdeztem, hova megy.

— A kisazari bíróhoz, — válaszolt készségesen a cigány, — kaplásért néhány forintommal tartozik, azért indultam el bozzá. Ezután a cigányt elbocsátottam, a ki tényleg Kis-Azar felé vette útját, mi pedig a községbe haladtunk.

A község tulsó oldalán volt Kolompár házika. Midőn annak közelébe értünk, a cigány házikájától a szérus kerten át egy alak szaladt a szomszédos telken

lévő szalmakazalhoz a ott eltűnt. Az alak mesziről veszedelmesen hasonlított az én Kolompár cigányomhoz. Gyanút fogva, hogy nem-e igyekszik valami igaztalan uton szerzett holmit a vizaga szemek elől elrejtani, észrevétlenül a kazalhoz lopódtunk. Kolompár — mert tényleg ő volt — éppen az utolsó szalmaszálakat rakosgatta vissza a megbolygatott helyekre, a mikor megkérdeztem, mit rejteget ott oly vállalt megérintve megkérdeztem, mit rejteget ott oly gondosan. Látásunkra annyira meglepődött, hogy szinte leült és választ adni egyáltalán képtelen volt. Miután kijelentettem neki az előzetes őrizetbevétel, járőrtársamra biztam felügyelését, míg én a kazal átkutatásához fogtam. A kazalból 5 drb megkoppasztott tyúk és egy csomó rozsdás tolvajkulcs került elő. Kolompár eleinte mit sem akart tudni a tárgyakról, faggatásaimra pedig később azt mondta, hogy ő a baromfit egy, az aznap Nagy-Azaron átutazott galíciai zsidó aszonymtól 1 frtért vette a miután tudta, hogy a csendőrök — őt gyanús egyénnek tartva — hozzá alighanem betérnek a a nála talált baromfit lopásból eredőnek fogják tartani, ettől való félelmében rejtette el azt a kazalban. A kulcsokra nézve nem akart semmiféle felvilágosítást adni és egyáltalán tagadta, hogy azok az övé lettek volna.

A tényállás megállapítása, valamint további bűnjelek előkerítése végett Kolompárral és járőrtársammal annak házikájába mentünk. A ház ajtajában a cigánynak mintegy 16—17 éves leánya állott, a ki, midőn megpillantott bennünket, igazi cigánymódon jajgatni és sopánkodni kezdett. Megjegyzem, hogy Kolompár özvegy ember volt és az említett leányán kívül, több gyermeke nem volt.

A konyhában kérdőre vontam a leányt a baromfi beszerzését illetőleg, mire a lány az apjától egészen eltérő mesével állott elő. A konyhában a megkoppasztott baromfi tollzatát megtaláltuk és ebből — miután az a gálszécsi jegyző kárára ellopott és nálunk pontosan leírt baromfi tollzatával teljesen hasonló volt, — kétségtelenül megállapítottuk, hogy a tettet Kolompár cigány követte el.

A házikatás alkalmával a mig én és társam a konyhában lévő különféle zsákok átvizsgálásával voltunk elfoglalva. Kolompár egy őrizetlen pillanatot felhasználva a nyitott szobába surrant, ott a mestergerendáról beretváját levette és azzal nyakát fölmetsette és hasán is két kisebb jelentéktelen sebet ejtett. Mindez egy pillanat műve volt a én tulajdonképpen csak akkor láttam, hogy mi történt, a mikor a leány sikoltására felpillantva, a cigányt nyakából erősen vérezni és kezében a borotvával hadonászni láttam. Oda ugrani, a borotvát kezéből kiütni a tenyeremmel vérző nyakát befogni, egy pillanat műve volt. Járőrtársam ezalatt sebtében kivette a sebkötöző csomagot és azzal bekötöttük a közben elájult és fel felhördülő cigány vérző nyakát.

Intézkedésemre rövid idő múlva egy szekér állott elő, melyen a cigányt előbb a gálszécsi kórorvoshoz szállítottuk, a ki sebet alaposan kimoszt és bekötözte, majd ennek utasítására — miután szerinte a seb igen súlyos természetű és complicatióktól is lehetett tartani — a nagymihályi megyei kórházba vittük. Ezután az esetet az illetékes parancsnokságoknak bejelentve, őrsömre bevonultam és őrsparancsnokomnak az esetről részletes jelentést tettem.

Ha fáj a feje

ne téovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legnagyszerűbb migrént és fejfájást elmulasztja. — Árú K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

Varosháza a városoronynyal.

A régi színház, melyből az újat építették.

Soproni képek.

És most jön a java! Harmadnapra az eset megtörténte után a nagymihályi kórház igazgató orvost táviratilag értesítette az örsöt, hogy Kolompár cigány aznap hajnalban a kórházból megszökött s miután a kórházi ruha volt rajta és egy betegől körülbelöl 10 K készpénzt is ellopott, azt kérte, hogy elfogása iránt intézkedjünk.

— Lehetetlen! — kiáltottam fel meglepetésben — hiszen az az ember félig halott volt, mikor a kórházba ezáltalottam.

— Jegyezze meg magának, kedves barátom, hogy a cigánynál, ha arról van szó, hogy szabadságát visszanyerje, semmi sem lehetetlen — világosított fel őrsparancsnokom, a ki a cigányoknak alapos ismerője volt és azt beszélték róla csendőrökörkben, hogy még beszélni is tud cigánnyúl.

Őrsparancsnokom önmagát és engem azonnal szolgálatba vezényelve Nagy-Azar községbe siettünk és Kolompár házikója közelében lesbe állottunk. Körülbelöl két órai kínos várakozás után, megpillantottuk Kolompárt, ki gyalogszerrel igyekezett haza felé. A kék-fehér csikos kórházi ruhában, behugyolált nyakkal, papuccsal a lábán, igazán mulatságos képet mutatott a mi cigányunk s ha a helyzet nem lett volna oly komoly, el is nevettem volna magam.

Midőn közelünkbe ért, eléje léptünk és hogy valami kárt önmagában ne tebessen, karjait lefogluk, miközben őrsparancsnokom neki az elfogást kijelentette.

Miután a kórházi ruhából levetkőztettük s hétköznapi ruhájába bujtattuk, az egészen jó erőben látszó és jól gyalogló cigányt a községhezán a kórházból történt szökése és az ott elkövetett lopás felől kikérdeztük. Ezen kikérdezés folyamán nemcsak a pénzlöpését ismerte be, hanem a gázvezető jegyző kárára elkövetett baromfilopást is, melyet eddig tagadott; a kulcsokra nézve pedig oda nyilatkozott, hogy azokat egy cimborájától, a kivel a fogházban ismerkedett meg oly célból kapta, hogy mihelyt ez kiszabadul alkalmilag fel fogják használni.

Mikor bekísérés közben megkérdeztem a cigányt, hogy miért is szökött meg a kórházból, azt felelte: «Nem való az olyan uri ellátás, ilyen magamfajta szegény cigányembernek; akármilyen illatos szobánál is jobb nekem a szabad levegő.» De abban most sokáig nem volt része, mert jó hat hónapra elítélték.

Eljárásom egyes mozzanatait — tudom — nem voltak egészen szabályszerűek s erre ki is lettem oktatva.

A legelső bibát ott követtem el, a mikor a házkutatáshoz nem kértem egy bizalmi egyént, mert hiszen a késelem nem járt túlságos veszélyvel s akkor a cigány nem követhetett volna el öngyilkossági kísérletet, viszont azonban az is igaz, hogy akkor nem irhattam volna róla.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A méh.

A rovarvilág legnagyobb nevezetessége a méh. Okos művészete, rendezett bázartartása, példás családi élete, már a legrégebb kor népei előtt is feltűnt; szorgalma, óvóbevez való ragaszkodása s rendszeresete még köz-

mondásossá is vált. Mindenütt foglalkozott vele a népek hitélete, a hol csak megjelent! Rhea, hogy Jupiter fiát a falánk Saturnus feneketlen gyomra elől megmentse, a férjének egy pólyába göngyölt nagy kődarabot ad, a csecsemő Jupiteret pedig Kréta szigetére viszi, hol a kitett gyermeknek az Ida-hegyi méhek mézet adnak, egy sas pedig ambroziát hord. Azt mondja a bitrege, hogy a méhészetet Apolló és Kyréné fia Arisztaiosz találta fel. Ez az Arisztaiosz — az áldás istene, — beleszeret Orpheusz feleségébe s méheát, gazdaságot, mindent feledve, vágyódó szerelmével üldözni kezdé a szép Eurydikét. Ez azonban megijed tőle s menekülni akar, ám megcsipi egy kigyó s összeroskad, mire azután beéri Arisztaiosz, de mi haszna? A kigyó mérge akkorra már megölte. A nymphák Euridyke baláléért bosszút akarnak állani: Arisztaiosz méhesére törnek s a méheket egytől-egyig agyonütik. Arisztaiosz, Kyréné tanácsára, négy tehenet és négy birkát áldoz fel Eurydike szellemének, az áldozati állatokból kilencednapra mébrajok kelnek elő s benépesítik a kiölt kasokat. A rege szerint a pajkos Amor is nagy bajba keveredett egyszer a méhek körül: a szerelem csókját akarta megédesíteni s ezért az Idahegy méhek egyik kaptárjából mézet lopott, ám rajt érték a vigyázó méhek a kis tolvajt s megcsipték a mutatóját... ez időtől fogva az ember ha kedvese ajkára csókot lebel, a csók édesége mellett a fullánkot is érzi.

Az ősbazájából szétáradó embert világi útjában a méhecske megélhetési határáig mindenüvé elkíséri s első háziállatjává szegődve, a fürgesség, szorgalom, önzetlenség és rendszeret példaképévé válik s követésre sarkalja az embert és arra indítja, hogy bázartartását s állami életét ő is hasonlóképp rendezze be s hogy megtanulja kedves kis állatkájától, a boldogulásra vezető, előrelátó takarekosságot. A méhecske ezen kedvességének köszönheti, hogy annyit foglalkozik alakjával a hitrege: Még a világ teremtésénél is szerepel parányisága: a Teremtőnek igen nagy szolgálatot tesz, mert szemmel kíséri a sátn fondorkodásait s ellesve gonosz szándékát, beárulja Istennel. Így azután a beárult ördög nem képes megrontani a világot: e feletti bosszúságában el akarja pusztítani a méhet s rásütve a puskáját, derékon lövi; közel van azonban az isteni segítség, mely nemcsak megszabadítja a méhecskét, de meg is áldja, hogy ne érezzen fájdalmat, hogy az erkölcsös élet legszebb tulajdonságai egyesüljenek benne s hogy mézénél ne legyen a világon semmi se édesebb. Orosz népmonda szerint, a keresztben függő Jézus utolsó sóhaja adott életet a méhecskének. A végre teremtette a méhet az isteni gondviselés, mondja, hogy: «legyen, a ki a keresztényeknek az esketéshez, misébe s kereszteléshez szükséges templom-gyertyához viaszot termeljen». Egyházi atyák példálódzása szerint, a templomokban égő viaszgyertyák Krisztust jelképezik, mert hogy, valamint a viasz szűz méhektől veszi eredetét, ép így szűztől született az Údvözítő is.

●Ily kedvező állatkája a méh a jó keresztényeknek, hogy élete végét ép úgy, mint a saját kimulását, «halálnak» mondja... Az ember mindenben maga-magához hasonlítja a méhecskét s olyannak tekintti, mint a ki értelem dolgában a többi állatok közül messze kiemelkedik és ezért véteknek tartaná bázartani, és úgy tünik fel előtte, mintha nemcsak neki, hanem az egész természetnek is kedvence lenne ez az állatka s minden

A magyar királyi csendőrség szíves figyelmébe!
Minden csend. r. ki 6 r. éhszert, kramosont vagy bármily más eszközök akar vásárolni, nálam követ-
kezésképp beszerezheti: 40 kor.-ig havi 4-5 kor., 60 kor.-ig havi 5-6 kor., 80 kor.-ig havi 7-8 kor.,
100 kor.-ig havi 10-12 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség
szerint. Az órákat 10 évi jótállás, keltelem díjazásos kiszolgálás — 1 gramfon kitűnő kivitelű,
20 darabban (10 nagydupla lemezzel, 100 távöl), portómentesen 100 kor.- havi 8 kor. részletekben.
Több részletekkel az összesen hához jörök, miután évi kérésejtem van.
Kérjen irjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar műórá s műótvös
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A Koloator-utca, háttérben a várostoronyyal.

A Megyeház-tér, oldalt a Kecskés-templom.

Soproni képek.

virág örülne, ha megnyithatja előtte kelyhét. Ily virág-öröm tükröződik vissza Tompa Mihály soraitban:

•Bírsony ajkával a karesű lilium
A méhe számára mézédés csókot nyom.
A tulipán, ki a fuvalmat szereti
Hogy kebelébe nyúljon, megengedi...

Arany János a méh románczában elmondja, hogy egy szép kékszemű lány, menyasszonyi koszorújához virágot szedve, miközben a kert legszebb pünkösdi rózáján megszólamlík egy kis méhecske és kéri a lánykát: •Ne szakaszd le az én szeretőmet...• De a lányka meg is leszakasztja a virágot. A kis méh szíve, bár parányi. •Nagyon tudott A virágért fájni. — a leánynak — Szenie alá üti a fulánkot; Szegény bogár! — Míg haldokolva, — Félre ült egy — Rozmaring-bokorra. — Szép menyasszony — Jajgat a sebével, — Esküvőre — Sem mehet szemével: — Holdfogyásig — Dagadt lón a tája... Az alatt meg — Elhagyá babája. • A méh nem bánt senkit, a míg csak lehet, mindenkinek kiter: életfonala fűződik a fegyveréhez... mégis azonban, ha ütközetre kerül a sor, alig találkozik nálánál viézebb, szenvedélyes haraggal tör arra, a ki rontására akar lenni; Arisztotelész mondja: •Egykor a méhek megtámadtak egy lovat és szurásaikkal megölték... Régi időben várak ostromlásakor, a kőfalakat hágo ellenség nyakába egész kas méheket hánytak le a várbeliek, mire az ostromlók megszégyenülve banyat-homlok mentek el alóla... Bonfinus állítja, hogy a nándor-fehérváriak is ezt cselekedték, a mikor Amurátes török császár ezt a magyarországi jeles végházat megostromolta volt.

A méhek azért élnek, hogy dolgozzanak. Vállalataikkal annyira el vannak foglalva, mintha egy percnyi elvesztegetni való idejük se volna. Nemük fenmaradásának szent kérdése mellett rájuk nézve minden háttérbe szorul. A földben, vagy ódon falak üregeibe sejteteket építenek. Mézet gyűjteni, himport szedni virágról-virágra szállanak és ezzel is hasznot okoznak, mert megtermékenyítik azokat. Sürgős dolgukban nem e ykönnyen zavarhatók. Fel kell használniok az alkalmat, míg tart a szép nyár. Sietniök kell a betakarítással, míg szepek a napok, hogy legyen miből élni a mostoha időkbén, hogy ne lásson szükségét a kas nepe.

Felette jó hatást gyakorol a lélekre a méhek példás életének megfigyelése. Nem győzzük a természet fontos títkáit csodálni, önkéntelen lelkesültséggel, sóhaj-tunk fel, hogy ily nagyfokú tökéletességet tapasztalunk a természetben s hogy e regtelen tökéletességnek egy parányi kis rovar a példaképe. — Ernyedetlen szorgalmukkal a méhek minket is kitartásra ösztönöznek a munkában, küzdelminkben sorstársaink megbecsülésére intenek; egyetértő bekecségszeretettel, összetartásukkal, megelegedett otthonukkal tiszta életet, a világ hiúságairól való lemondásra, a cealádi tűzhely boldogító békéjének mindenek felett való becsülésére, hozzátartozandóink iránti önsfeláldozó hűségre, hazaszeretetre intenek. Valóban jót kívánt tehát a földművelésügyi miniszter méhészetünk nagy ünnepén, a gödöllői állami méhészeti gazdaság ünnepélyes megnyitásakor elmondott buzdító beszédének záró szavaiban, mondván: •a milyen szorgalmat, a milyen kitartást, a milyen szívósságot, a milyen takarékoságot a méhek működésében látunk, adja Isten, hogy olyant lássunk minden magyar embernél. Vajjon kívánhatott-e ennél nagyobb jót szeretett nemzetének a miniszter?

Példás életén kívül nagyfigyelmet érdemel a méhecske

azonban még azért is, mert szorgalma és takarékosága biztosítja számunkra a mézet és a viaszt s ezeknek számos ipari termékeit.

A gödöllői méhészeti gazdaságnak június hó 1-én történt megnyitásának ünnepére Saárossy Kapeller Ferencz miniszteri osztálytanácsos, ki a földművelési miniszternek e páratlan gazdaság létesítésére irányuló intenczióit kiváló szakértelemmel és buzgalommal hajította végre, egy kedves könyvvel lepte meg a gazdaság ünnepére összesereglett vendégeket és gazdagította irodalmunkat.

Saárossy Kapeller Ferencz említett művének lapozgatása közben nem egy helyen akad meg érdeklődésünk oly jelenségek megörökítésén, hogy a méhészet már az Arpadok korában tekintélyes jövedelmi forrás volt, hogy a mébtermények még királyi bevételt is képeztek s hogy az ország különböző vidékein királyi méhesek létesültek.

E könyvben olvassuk, hogy méhészetünk mily jó birnévnek örvendett a külföld előtt s hogy mily keresett volt a magyar méz és számos terméke a világpiaczon. Felemlíti a kiváló szerző, hogy az osztrák Berlepsch báró egyik méhészeti munkájában mily elragadtatással ír rólunk s hogy egy helyen ezt mondja, hogy Magyarország déli részében és báró Ambrózy méhészetében, a méhészet paradicsomát látta.

A világ méhészetének paradicsomát jelenleg úgy hisszük Darányi miniszter mindnyajunk örömeire Gödöllőn teremtette meg, a külföldi vendégek és szakértők véleménye szerint u. i. az ország egy oly intézménynyel gazdagított benne, mely nemcsak a monarchiában, nemcsak Európában, hanem az egész művelt világon korszakot alkot a méhészet terén.

KÉPEINKHEZ.

Soproni képek.

Sopron sz. kir. város az ország legrégebb városainak egyike. Alapítása még a kelták idejébe nyúlik vissza. A rómaiak idejében már város Sopron s akkor Scarabantia volt a neve. Lajos német király idejében, 845. évben már a mai német Olinburch (Oedenburg) volt a neve. A honfoglalás idejében már vára is volt Sopronnak és szabad királyi várossá állítólag meg az árpád-házi Salamon király tette. Hogy mily jelentékeny város volt Sopron már a régebbi időkben is, bizonyítja az, hogy már 1655-ben 18.500 pengőforint állami adót fizetett s több ízben országgyűlést is tartottak falai között, sőt királykoronázás is volt benne, amennyiben III. Ferdinándot, mint magyar királyt, Sopronban koronázták meg. Sopron hegyekkel körülvett szép völgyben fekszik és a hasonló nevű megye székhelye. Utóbbi időben rendkívül nagyot fejlődött úgy építkezési mint kulturális tekintetben. Ez idő szerint 34.000 lakosa van. Van szép megyebáza s a megye által saját költségen épített lovassági laktanyája s ezenkívül sok más középülete. Sopron színházi élete is a legrégebbek egyike az országban. Csak Pozsonynak volt nála előbb színháza. A XVIII század közepe táján, 1769 ben, már állandó színháza volt Sopronnak, természetesen az akkori viszonyoknak megfelelően német színház. Ez 1834-ben leégett és 1841-ben építettek helyette újat, melyben már 1846-ban magyar színészek is játszottak. Ezt a színházat a múlt évben egészen újjáépítették s éppen karácsonyra nyitották meg. Kilencszáz embernek van helye

az új színházban a építése körülbelül 250.000 koronába került. A régi és a már újjáépített színházak valamint Sopron néhány nevezetesebb középületét, a jelen számunkban közölt képekben, olvasóinknak bemutatjuk.

HIREK.

Halálos baleset. Lazareszku Péter csendőr, a temesmegyei haszuszói különítmény laktanyájában, január 1-én a délelőtti órákban fegyverét tisztogatta, miközben az őt tölténnyel megtöltve volt fegyver elsült a lövedék — a szokásos ujévi üdvözlések céljából — a laktanyában időzött Schönwald Miksa haszuszói kereskedő álkapcsán és nyakán áthatolva, azt halálosan megsebesítette, ki a sérülés következtében — a lippai kórházba történt szállítása közben — még az nap meghalt. Lazareszku csendőr ellen az őt terhelni látszó gondatlanság miatt a bírói vizsgálat megindított.

Rablógyilkosság. Darab János, Borsodmegye mezőcsáti lakos január 1-én délután az ottani őrsön megjelenve előadta, hogy nejenek nagyanyját, özv. Balogh Ferencné szül. Mészáros Juliannát, ki tőlük különváltan egy házban egyedül lakik, két nap óta sem ő, sem hozzátartozói, sem pedig szomszédjai nem látták, lakásának ajtaja zárva van s azon több ízben eredménytelenül kopogtattak. Gálfi Illés járásőrmester az értesítés vétele után az esetet az ottani kir. járásbírósnak bejelentette s a községi rendőrbiztost maga mellé véve, a helyszínére sietett s a zárt ajtót egy kéznél volt gépesszel felnyitatta s a lakásba menve, özv. Balogh Ferencnének a konyhából nyíló kamrában teljesen felöltözve, kezét zsinnyel összekötve, nyakát egy köténnyel szorosán megkötve, szétroncsolt fejjel meggyilkolva találta. Az ismeretlen tettes a büntény végrehajtása után Baloghné ruhaszekrényének bárom fiókját kiürítve és egy a gyilkosság végrehajtásánál használt rövid nyelvű véres kapát az áldozat bullájánál visszabagyva, elrejtett. A gonosztevő utáni nyomozást Gálfi Illés járásőrmester, mezőcsáti őrsparancsnok, a mezőcsáti és tiszadorogmai őrs legénységével vezeti.

Megtámadott csendőr. Szabadi László tövisi őrsbeli csendőrt, január 4-én délután a tövisi vasúti állomáson teljesített ügyeleti szolgálat közben, Komán Sándor és Komán Vazul karácsonyfalvi lakosok megtámadták és balarczán és fülén könnyen megsebesítették. Szabadi csendőr támadói ellen kardot használt és azzal Komán Sándort balarczón vágva, súlyosan megsebesítette, Komán Vazult pedig elfogta. A súlyosan sérült Komán Sándor az első segélynyújtása után a nagyenyedi kórházba szállítottott, társa pedig a gyulafehérvári ügyészségnek átadott.

Ellenszegülés. A korompavagyári őrsnek Bimba Mihály őrsvezető és Mich Richárd próbcsendőrből állott járőre, január 1-én délután a szepesmegyei Alsószalánk község bányatelepén Feicszerovics Mihály ellenszegülő bányamunkással szemben, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Kérelmek. A krassószörénymegyei Zlaticzán állomásozó Rosenthal Mózes csendőr ez. őrsvezető kéri az 1. kerület állományában szolgáló Szócs Dániel csendőr ez. őrsvezetőt, a somogy megyei Ibarosberényben állomásozó Amris József csendőr Zakó Farkas csendőrt, hogy ezimüket velük tudassák.

KÜLÖNFÉLÉK.

A legmagasabb örökségi adó. A napokban tettek közzé, hogy mekkora összegre rúg Harriman-nak, a vasútkirálynak hagyatéka 750 millió korona, sőt alkalmasint valamivel több is. 750 millióért azonban hivatalosan szavatosságot vállaltak a végrendelet végrehajtói, a kik végre elkészültek a vasútkirály rengeteg javainak leltározásával. Newyork Államnak örökségi adó címén nyolczadfél millió jut a hagyatékából. Ismeretes, hogy Harriman egész vagyonát a feleségére hagyta, a kit akkor vett nőül, a mikor még szegény hivatalnok volt maga is a Wall Street egyik szerény irodájában.

Hattyu-pecsenye. A hattyu-pecsenye a múlt év karácsonya óta nagyon kapós lett Angolországban. Edvárd angol király előtt feküdt a legdélcegebb hattyú, finoman kisütve. Innen hamar a hotelekben is polgárjogot nyert e királyi madár s az étlap legeslegtetején ott ékeskedik. Londonban a felkapott hattyúkultusz következtében egy bizott hattyú ára 25—30 forint.

A nők előnyomulása. Németország 61.75 milliónyi lakossága közül a nők száma 31.25 millió, tehát valamivel több, mint a lakosság fele. Ezek közül kilencz és fél millió nő kenyérkereső pályán működik és a felnőtt női lakosságnak csak a fele van férjnél. A leányiskolák újjászervezése lehetővé tette, hogy a főiskolai képzettséghez kötött pályák is mindinkább megnyiljanak a nők számára. A berlini egyetemre például az idén már 400 női hallgató iratkozott be. Eddig ötven orvosnő folyt orvosi gyakorlatot Németországban; van azonkívül öt ügyvédnő és egy főiskolai tanárnő is, a ki a mannheimi kereskedelmi főiskolán tart előadásokat. Nagyobb számmal vannak alkalmazva a nők a könyvtárakban. A németországi könyvtárakban alkalmazott nők külön kört alkottak, a mely 206 tagot számlál. Női közhivatalnokok is nagy számmal vannak már Németországban. Több mint 100 német városban a szegényházakban és árvaházakban csakis nőket alkalmaznak. Poroszországban pedig több orvosnő, mint törvénytudós és mint iskolai orvos működik. Berlinben igen jól menő építészeti irodája van egy női építésznek. Hamburg városa pedig az első mérnöknővel dicsekedhetik. Még a németországinál is nagyobb sikert ért el a női mozgalom Svájcban, a hol a főiskolák már a múlt század hatvanas éveiben nyitlak meg a nők számára. A berni egyetemen Tumarkin dr.-nő már 1898 óta rendes tanár, a zürichi és genfi egyetemen pedig egy-egy női magántanár működik. Az ügyvédi pálya a zürichi kantonban 1899-ben, a genfi kantonban pedig 1904-ben nyitlak meg a nők előtt.

Lakodalmi babona. A menyasszony kelengyéjébe nem jó guzsalyt adni, nehogy a férje verje vele. — Mig a menyasszonyt koszorúzzák, famozsáron ül; mibelyt föláll, a nyoszolyólányok vetekevedve igyekeznek a mozsárra ülni, a melyiknek sikerül, legközelebb férjhez megy. — Ha a menyasszony uralkodni akar férje fölött, eskütétel alatt a (templomban) mondja háromszor magában: legyen az én akaratom; vagy én a fojsze, te a tuskó; vagy lépjen a völegény lábára. — Ha a menyasszony koszorújára hó esik, szerencsétlen lesz; ha eső, tálakut szeretett nyulni. Az ilyenek házasesete szerencsés lesz. — Ha esküvő napján nap süt, annyit jelent, hogy a menyasszony jól mosta a fazekat. — Mikor a fiatal házaspár baba jön az esküvőről, egy-egy kanál

BUTOR

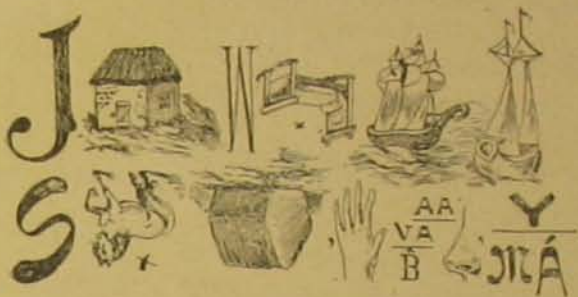
készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-511

BUTOR

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Számталány.

Ismerek egy törtet, melybe a számláló
Ugy a nevező is, két számjegyből álló,
A számlálóban két rejtélyes számjegy
Összege pontosan tizenkettőre megy.
Nevező jegyeit összeadva számban,
Sem több, sem kevesebb, éppen kilencz leszén.
Nevező tízese, számláló egyese
Ötöt tesznek, ha jól lettek összegezve.
Végre számlálól össze a tízes jegyeket.
Melyek kerekszámában adnak tizenegyet.

Betítalány.

kkk a
aaaa

Megfejtési határidő: 1910 január 21.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk f. évi 1. sz.-ban közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: «A nagyvilág az életiskola». — Vers-
talány: «O-én». — Betítalány: «Folyó hó».

Helyesen megfejtették: Boros járásőrmester Máriaradna, Hatala őrmester és neje Maczonka, Oláh és Dombi őrmesterek Gombos, Petrovics Sándor ez. őrsv. Péterróve, oraviezabányai őrs, Fodor csendőr Harnádszadány, eperjesi őrs, Szényei K. őrm. Kécsa, Sándor és Juresik csendőrök Rozsnyo, Szűcs Sándor őrmester Pankota, Bongár József őrsvezető Talaborfalu, Ottó őrmester Jászkieér, Szecsődy Sándor ez. őrsv. Zalaegerszeg, Pap Kálmán őrm. Osopot, Antal J. csendőr Munkács, Opra Pál ez. őrsv. Szászsebes, Radánovics István csendőr Uglya, Szalatván és Nagy csendőr Tarnova, Pakucs Dénes ez. őrsv. Kassa, deáki őrs, ruszti őrs, Horváth József őrm. Fonyósi, Simon István csendőr Magyaróvár, Nagy József csendőrőrm. és Nagy Zoltán Vésztő, Tudor Pál ez. őrsv. Lippa, Sávai Pál csendőr Ujarad, Mészáros Jőrm. Füstös őrsv. Pozsony, Havassy J. őrsv., Szürbek és Szabó csendőrök Nagybecse, Koosis J. őrsv., Szekszárd, Szabó János és Mátó F. csendőrök, Bálint J. Várpalota, Gergely S. jőrm. és Waller K. őrm. Déa, Néb és Benke csendőrök Bácsmadarac, Pécsi L. csendőr Lögérpatony, Czinge Lajos őrsv. Kvasárhely, Márton Benjámín csendőr Berecske, Pál Sándor őrm. Szeged, Balázsovita és Dezső őrsv. Mecsekszabolcs, Csönkő M. csendőr Mór, Dömölky őrm. és neje Podvilk, Veres S. őrsv. Parád, Marginean János jőrm. Nagykáta, Taar J. őrsv. és Kisbzdányi M. csendőr Parád, Cs-zmazia csendőr Ráb, Horváth Mátyás Fenyháza.

A kiosorolt Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegyet Oláh őrmesternek Gombosra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Pál Lajos, IV. számú csendőrkerületbeli százados, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, szakasz- és szárnyparancsnoki minőségben egyaránt, mindenkor kiváló szaktudással és dicséretes szorgalommal teljesített ténykedéseért;

továbbá:

Szentgyörgyi László, I. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, segédoktatói minőségben 8¹. évet meghaladó időn át, nagy szorgalommal és szakértelemmel kifejtett eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

1910. évi január hó 1-ével:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Zsigmond József, Mester Károly, Bálint Lajos, Homor György, Hamodi Gáspár és Buzás János csendőrök;

továbbá:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Nagy János II., Horváth István III., David János, Nagy István és Szabó János VI. csendőrök, végül
a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Kiss Ferencz, Keisz József, Nagy Károly Sándor, Demian László és Pásztor György csendőrök, csendőr ezimzeles őrsvezetők.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel előléptettek:

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Szalma Gerendi György őrsvezető, 1909. december 26-án és Hegedűs László őrsvezető, 1909. december 31-én.

Névváltoztatás.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Lupták Mátyás próbacsendőr, a m. kir. belügyminister urnak 1909. november 8-án 142369 VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét «Lévai»-ra változtatta.

Uhlár István csendőr, a m. kir. belügyminister urnak 1909. november 11-én 145352 VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét, «Ujvári»-ra változtatta.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertekészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költséget díjaztatlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Tuffe János csendőr, a m. kir. belügyminister urnak 1909. november 11-én 132505/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét „Bokor”-ra változtatta.

Támpa Ferencz ez. őrmester, a m. kir. belügyminister urnak 1909. november 8-án 141803/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét „Tompá”-ra változtatta.

Dragomér József csendőr a m. kir. belügyminister urnak 1909. november 22-én 144675/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét „Diószegi”-re változtatta.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Puje Vazul próbacsendőr, a m. kir. belügyminister urnak 1909. november 8-án 142370/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét „Pataki”-ra változtatta.

Hornok József csendőr, a m. kir. belügyminister urnak 1909. október 13-án 126580/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknevét „Hunyadi”-ra változtatta.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Czigány József próbacsendőr a m. kir. belügyminister urnak 1909. december 1-én 149750/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét „Szilágyi”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Szakács István Ferencz őrsvezető, Ivászk Máriaival, 1909. november 26-án, Aknaugaton.

Costinas Simon ez. őrsvezető, Taiszinger Máriaival, 1909. augusztus 10-én, Beregszászban.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kuchem János ez. őrmester, Vottinyi Ilonával, 1909. november 16-án, Losoncban.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Schuller Mihály törzsőrmester, Tontsch Emmával, 1909. december 11-én, Brassóban.

László Dénes őrsvezető, Tusoni Juliannával, 1909. november 15-én, Aradon.

Vitos Ádám ez. őrsvezető, Simon Terézszel, 1909. november 18-án, Csikszentkirályon.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Budabázi Imre ez. őrsvezető, Maesi Jusztinával, 1909. november 29-én, Balkányban.

PÁLYÁZATOK.

Egy hivataloszolgalai állás az eperjesi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 980 korona, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az eperjesi kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi január hó 28-ig.

Egy irnoki állás a rimaszombati kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a rimaszombati kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi január hó 28-ig.

Egy kezelői állás a 12-ik hadtestparancsnokságnál. Fizetés évi 1200 korona, az évi 1680 korona fizetéssel járó 1-ső fizetési osztályba való előléptetési várománnyal, szabályszerű szállásilletmény és 120 korona egyenruházati pótlék egyeztetés mindenkorra. Feltételek: A német nyelv teljes ismerete szóban és írásban. Polylekony és csinos kézírás. A közigazgatási szolgálatban való jártasság. Azonkívül kívánatik: a magyar és román nyelv ismerete. Hat havi próbaszolgalat. Kérvények 1910. évi február hó 20-ig a 12-ik hadtestparancsnoksághoz küldendők be.

Egy kezelői állás a 14-ik hadtest katonai építőosztályánál. Fizetés évi 1200 korona, az évi 1680 korona fizetéssel járó 1-ső fizetési osztályba való előléptetési várománnyal, szabályszerű szállásilletmény és 120 korona egyenruházati pótlék egyeztetés mindenkorra. Feltételek: A német nyelv teljes ismerete szóban és írásban. Szép kézírás. Az irodalmi és kezelő szolgálat ismerete. Hat hónapig terjedhető esetleges próbaszolgalat. Kérvények 1910. évi február hó 20-ig a 14. hadtest katonai építőosztályához küldendők be.

Egy irnoki állás Jász-Nagykun-Szolnok vármegyénél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy évi próbaszolgalat. Kérvények Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánjához 1910. évi január hó 31-ig.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a poloskák petéikkel ki nem irtatják. Míg a Löcherer-féle Cimexin poloskairtóval történetek próbák belbizonyították, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskákat öli meg, de a petéik a Cimexin hatása folytán nyomban kiszáradnak a többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, batort, falat vagy festést nem piszkál, foltot nem hagy. Próbásvég fecskendővel 1 kor., Nagy üveg 2.40 fill. Ahol nem kapható, oda küld Löcherer Gyula győgyeztető Bártfa.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy a lovaglási vezényszavak füzete, nemkülönben kérdések és feleletek az illeték szabályzatból megjelentek és raktárunkban kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zschkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Törzsőrmesterjelöltek kiképzése.

Irtá: Egy jövődbeli szárnyparancsnok.

Ezen czim alatt a Csendőrségi Lapok folyó évi 2. számában egy közlemény jelent meg „egy hevesmegyei-tollából”.

A cikk megszivlelni való kérdést tárgyal, de — engedjen meg érte, nem tudom, hogy kicsoda — egy kis æstbetikei hibában leledzik.

Meg vagyok arról győződve, hogy a cikk íróját nem es és önzetlen cél ösztökélte annak megírására s bizonyára távol állott tőle a felsőbbeségek intézkedéseinek s az utasítások kritizálásának még csak a gondolata is. Azt hiszem, hogy „hevesmegyei”-ink, felbuzdulva a csendőrtovábbképző és altiszt iskolá eszményén, a törzsőrmesterjelöltek kiképzését hasonló módon gondolja megoldani, de mint említém, egy kis szépséghibával oldotta meg a kérdést.

Kritizálni — bizonyos határokon belül — tulajdonképpen mindenképpen szabad s egy a maga helyén és idején mondott kritika éppen olyan egészséges, mint teszem fel a parlamentben egy egészséges ellenzék működése. Csakhogy nem szabad szem elöl téveszteni azokat a bizonyos korlátokat és azt, hogy a ki kritikát gyakorol, annak el kell készülnie arra is, hogy megkritizáltatik. Csakhogy annak az előbbi „csakhogy”-nak betartása vajmi nehéz és kényes. Új kérdéseket és eszméket is szabad kinek-kinek felszínre vetni; hiszen ez a testület javára és előnyére szolgál; de itt is meg kell tartani azokat a bizonyos korlátokat, mert az ember „neki megy” az akadálnak aztán megüti magát; arra pedig nincs szükség.

Distingváljunk már most, hogy miből is áll az a bizonyos szépséghiba s én „hevesmegyei” barátom helyében, hogyan is irtam volna arról a kérdésről?

Én, ha valamit valakitől ki akarok eszközölni (s azt írásban teszem), akkor *legelőször* megírom, hogy mit akarok. Azután, hogy *hogyan* akarom azt elérni. Azután sorolom fel azokat az okokat, a melyek engem erre készítettek. A kérdéses cikk pedig éppen megfordítva tárgyalja a kérdést.

Ha jól értettem meg ugyanis a cikkben foglaltakat, ő a törzsőrmesterjelölteknek — bizonyos időközökben —

egy központban, mondjuk Budapesten való kiképzését tartja üdvösebbnek a jelenlegi kiképzési rendszernél, többek között azon oknál fogva is, mert szerinte így elkerülhető lenne a rangsor meghatározása körüli határozatlanság. A felvetett eszme sok megszivlelni való tartalmaz: aláírom. Csakhogy én ezt más formában adtam volna az irányadó köröknek tudomására.

Én, mint már említém, először körülbelül így irtam volna: „szükségesnek és kívánatosnak tartanám a törzsőrmesterek központi kiképzését, mert ime a nagyvárad csendőrtovábbképző iskola minden varakozáson felül bevált s ehhez hasonló módon lehetne — természetesen miniaturbana a törzsőrmestereket kiképezni”. Ezzel keztem volna körülbelül a cikket.

Azt például már nem irtam volna, hogy „az sem elfogadható nézet, hogy a törzsőrmester csak „segéd” szolgálatot teljesít.” Ki állította ezt? Senki. Azt hiszem senkisé is zárkózik el annak a beismerése elöl, hogy a törzsőrmester igenis egy igen fontos szerve intézményünknek, a kinek minél szélesebb alapon és intenzívebb módon való kiképzése édes mindnyájunk érdeke.

Ezután megjelöltem volna azokat a módozatokat és eszközöket, a melyek segítségével a kérdést megoldani vélem. Természetesen első sorban tekintetbe és figyelembe vettem volna a nemrég újból összeállított, kiadott s a cikk írója által is említett szervei határozványok a csendőrszámtanácsosok, számvivőtisztek, számvivőtiszt-helyettesek és csendőrtörzsőrmesterek számára czimű szolgálati könyv idevonatkozó rendelkezéseit, mert szerényteleuség nélkül lehetetlenség feltételezni, hogy azok a körök, a melyek hivatva vannak a kérdés bivaltalos tárgyalására, a határozványok összeállításakor ne latolgatták volna a legalaposabban a vizsga anyagának súlyát és terjedelmét.

Igy rájöttem volna arra is, hogy az intéző köröknek bizonyára volt valami okuk arra, hogy a vizsgaanyagot szükre szabják.

És még egyet. Én ilyen kérdést nem tárgyalnék nyilvánosan, hanem, ha eléggé meg tudom indokolni, hivatalos felterjesztéssel élnék. Így azután a jövődbeli szárnyparancsnoknak sem lenne alkalma, hogy jövődbi törzsőrmesterének kiképzése érdekében lándzsát törjön.

Első magyar vill. oróro berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olesón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

osás-árl és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Törzsőrmesterjelöltek kiképzése.

Irtó: Egy fővezetőbeli számbandás.

Lapunk 6. évi számában „Egy levelemegyet” tollából telti ezim alatt egy cikk jelent meg, a mely a törzsőrmesterjelöltek kiképzésével foglalkozik. A cikk olvasása után nyert őszbenyomás köztel engem arra, hogy az abban foglaltakra vonatkozólag *„létszám egyéni véleményemmel”* az alábbikban közöljem.

Cikkíró — bár nem vitatható el tőle a jó szándék — továbbon jár a oly véleményeket nyilvánít, a melyek részben csak kevésbé, részben pedig egyáltalán nem állhatnak meg.

Őt a cikk megírásánál mindeneketre az az intenció vezette, hogy törzsőrmesterjelölteink magasabb fokú kiképzésben részesítésének a az őszinté hármo valószínűleg a közelgőben Nagyvaradon felállított továbbképző tanfolyam érlelte meg. Rendben van! Magam is aláírom, hogy nemél jobban van kiképezve állati ka unk, annál nagyobb az értéke, annál intenzívebb a munkája. A haladás es fejlődés jelszavában élünk a mint azt a tapasztalat fényesen igazolja, minden údvon eszme, bárkitől jöjjon is, móltatásra talál, csak kerassztil vihető legyen.

De nem elég az eszmét megpendíteni, hanem azt a közjó érdekében nyilvánosságra is kell hozni es esetleg megvitathatós eszéljéből közölni. Egy ily irányú közlemény megírásánál azonban — katonák lévén — nagy nyit hall fektetünk a hangra, a melyben közleményeket tartjuk, nehogy azt a látszatot keltsük vele, mintha illetékes faktorok ténykedését illetéktelenül bíráltnak skornók ulávetni.

Ézt a hangot a cikkíró nem találta el, mert saját egyéni nézetét „általános” véleménynek tünteti fel a ne vegye fölön rossz néven, ha kijelentem, hogy a cikk — nézetem szerint — mine minden szerenytelenség nélkül tonusban tartva, a mit azonban én kizárólag annak tulajdonítok, hogy cikkíró többségem rövidre szalta közölni valóját. Csak sejtet, gyamittat, mond valamit, de nem szólítja nevén a gyermekeket. Felvet egy eszmét a a nélkül, hogy azzal érdemteljesen foglalkoznék, tovább meggy, pedig látszik rajta, hogy még lét volna közölni valója; szinte várja az olvasó az indoklást, a melynek helyét azonban egy új iden tölti be.

Az eszméknek ily rapzodikus, gyors tempóban a kellő világitásba helyezés nélküli felvetése aztán az olvasóra azt a benyomást teszi, mintha cikkíró egyenesen rósa akarna mutatni arra, hogy a Cs—11 b) jelzetű utasítás eszeállítására kirendelt bizottság nem volt tisztában törzsőrmesterjelölteink munkakörével a a kiképzést illetőleg sok olyan tantságyról feledkezett meg, a melyek — cikkíró szerint — életbevágó fontossággal bírnak.

Minthogy pedig sokan lesznek, a kikre nézve a le-

között ezide ugyanazt a benyomást tetle, mint róam, kénytelen vagyok annak részleteivel is foglalkozni, a nélkül azonban, hogy a közleményről kritikát alarnék mondani a felszólalásomnak csak az a eszélje, hogy cikkíró nézeteit a tonylogos állapotekunk megfelelő világitásba állítsam.

Eenyit általánosságban.

Áttérve mostmár a dolog érdemére, kénytelen vagyok megjegyezni, hogy cikkíró ólomen megkülönbözteti a közbiztonsági szolgálatot az irodai ügyviteltől, előbbinek többséges felényt adva utóbbi felett. Ez nem helyesen van, mert a esendőrség gazdasági szolgálatba — bár igaz, hogy nem olyan fárasszó es telet álló, sőt egyes állomásokon teljesen kényelmesen el is végezhető — semmiben sem áll mögötte fontosság tekintetében a kül-szolgálatnak.

A esendőrség nem azért van, hogy legyen gazdaságkezelési szolgálatba, de viszont el kell ismerni azt is, hogy a esendőrség közbiztonsági szolgálatának a gazdaságkezelés nélkül megfellelni képtelen. Itt tehát két egyforma tényezővel kell számolni a nem szabad egyiket a másik rovására hátterbe szorítani, annál inkább nem, mert irtező köraink, szerény véleményem szerint oernomak, hogy nem azonosítják magukat a cikkíró által hangsúlyozott nézettel, hanem ellenkezőleg minden tekintetben egyenrangú tényezőnek tekintik a két szolgálati ágazatot, a mit legjobban bizonyít a törzsőrmestri állások szervezése. Minthogy pedig a kishibák meg-hullgatásával, de kizárólag a nagy egész érdekében mindentit a vezetőség elveit kell, hogy órványostiljenek, a magam részéről nem tartom helyesnek, hogy az egyesek nézete ily modorban kerül a lapok hasábjára.

Az a tény, hogy a törzsőrmesterjelölteit meglovettatunk a közbiztonsági szolgálatnak tökéletes ismerésére, mit nem bizonyít a mellett, hogy a törzsőrmesterek hivatalban szintén fontos. Mi nem tartm eszetesebb mint az, hogy minden egyes esendőrullasztanak — alkalmasságuk es bálhol is — tisztában kell lennie az őszinttelmnek teendőivel, köteleességeivel, hisz a nélkül ugyszólván mozdulni nem tud, mert szolgálatnak minden egyes ágazatba szorvas eszeállóságban van a közbiztonsági szolgálatba a így az őszinttelmnek hivatalával.

Cikkíró folytatva fejtegetését azt mondja: „Az nem elfogadható nézet, hogy a törzsőrmester csak esegő szolgálatot teljesít.”

Kérdem: kinek a nézete ez? Cikkíróé-a, vagy másé? Ellenkezik-e valaha arra, hogy vezető köraink ezt a eszélte-et valaha is vallották, avagy oly kijelentést tettek, a melyen ez a nézet, ez a gazdaságban eszme alapulhatna? Alig hiszem!

„Bogélszolgálat? Ismeri valaki? Es nem! Az iktalan, irattározás, tisztázás, egyeztetés stb. ép oly fontoságot, lektismereten alaposságot igényel, mint bármely más

A legjobb órák,

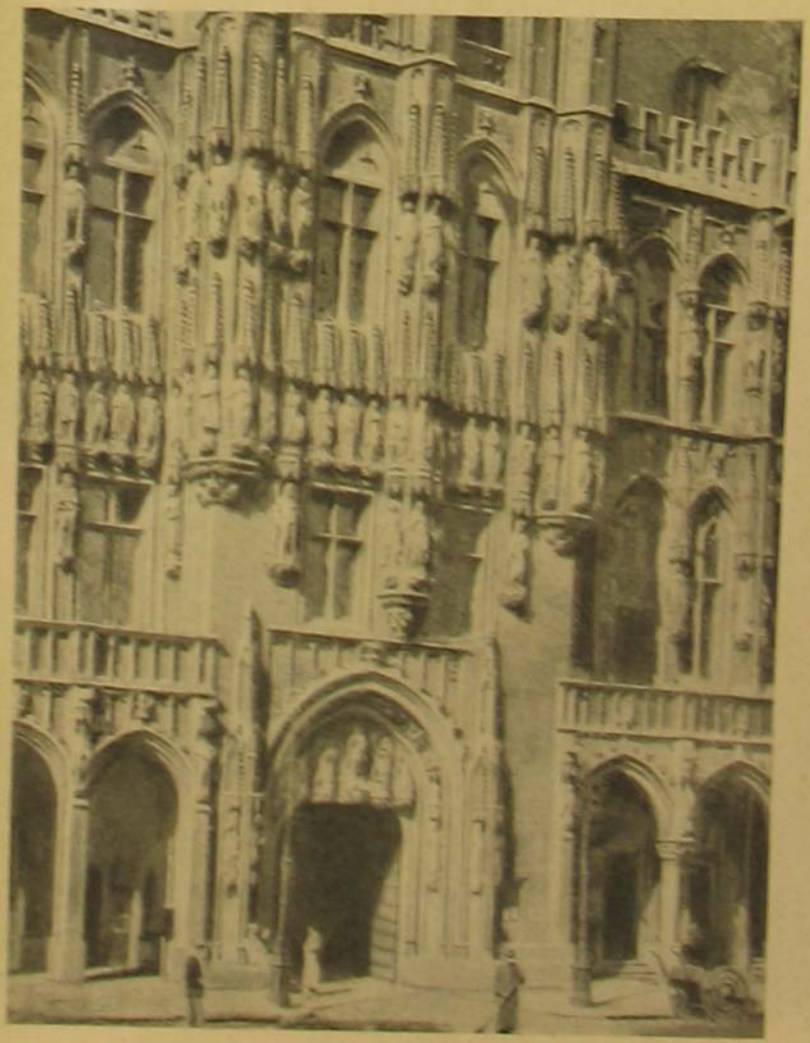
1 gyzőselebbi órák, egyszerűen a foglalkoztatás, egy készpénz, mint részleltetésre. 10 évi jótállás (széles kárhatal)

BRAUSWETTER JÁNOS

működésnél Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

Az V. Károly császár által épített királyi lak.

A városháza főkapuja.

Brüsszeli képek.

gazdászati ügy lebonyolítása, mert egy hiba e téren ép oly kellemetlenségekkel járhat, mint egy ügy felületes elintézése.

De nem ezért fontos dolog a törzsörmeisterjelöltek alapos kiképzése, hanem fontosságot kell ennek tulajdonítanunk azért, mert egész gazdaságkezelésünk belyes, a szolgálat és a közjónak megfelelő elintézése alapos, pontos és lelkiismeretes munkaerőket feltételez, a melyeket csak czeltudatos oktatás révén nevelhetünk.

A szárnynál alkalmazott törzsörmeisterek működését cikkiró éppen csakhogy érinti, pedig az elég bálás tér arra, hogy a szárnyszámvivők kiválóan fontos szolgálatát — ha a kérdés már felvetett — e helyütt is kellően méltassuk.

A hivatása magaslatán álló szárnyszámvivő nemcsak nagyon könnyit szárnyparancsnoka helyzetén, hanem bizony sok esetben a szárnyparancsnok jobb keze! Vegyük csak azt az esetet, a mikor szárnyparancsnoki változás van s a szakaszparancsnok is csak rövid ideje van a szárnynál! Ki ismeri jobban az egész szárny viszonyait ilyenkor, mint a törzsörmeister, a kinek évek bosszu során át ugyszólván minden nap alkalmá van betekinteni a szárny közbiztonsági viszonyaiba is, ismer minden egyes esendőt, egyszóval tisztában van a szárny egész állapotával?

A szárnyszámvivő állása — a mint látjuk tebát — első sorban *»bizalmi«* s ép ezért minden tekintetben egy olyan állás, a melynek fontosságáról vezető köreink is meg vannak győződve s ennek tudható be az, hogy a szárnyszámvivő áthelyezése a ritkaságok közé tartozik.

De *»becsületbeli«* kötelességei is vannak a törzsörmeisternek. Pontos és lelkiismeretes munkálkodásával nem csak a saját, de mások becsületét is megóvjá s ez oly feladat, a melyet megoldani csak olyan ember képes, a kinek helyén van egyaránt az esze és szive is.

A törzsörmeisteri tanfolyam anyagának részletezett módon való kibővítése ellen lényegesebb észrevételem nincs, mert az az általános műveltség és tájékozottság előmozdítását czélozza, mindenesetre számolnunk kell azonban a kiképzésnél altiszti karunk teherbíró képességével is és jobb inkább kisebb és a törzsörmeister szolgálatával közvetlen szerves összefüggésben álló tananyagot alaposan és a legnagyobb részleteességgel előadni, mint alárendeltebb jelentőségű — már nagyjában amugy is átvett — tananyaggal lefoglalni azt az amugy is, szolgálatunk különlegessége és a létszámviszonyaink folytán aránylag rövidre szabott időt, a mely a törzsörmeisteri tanfolyamra előirányozva van.

Nem írom azonban alá cikkiró azon nézetét, a mely szerint a jelenlegi kiképzés céljának nem felel meg.

Teljesen mindegy akár központilag, akár a jelenlegi rendszer szerint lesznek törzsörmeisterjelöltjeink kiké-

pezve, mert az anyag minden kerületnél egyforma; utasításaink egyöntetűek, önkényes magyarázatnak helye nem lehet, mert vitás esetekben előljáróink vannak hivatva dönteni; a gazdaságkezelési szolgálat, a közbiztonsági szolgálatához hasonlóan az egész országban egyöntetűen lesz ellátva, ennél fogva az oktatás is csak egy és ugyanaz lehet.

De tárgyi nehézségei is vannak egy központi tanfolyamnak. Honnan vegyük a tanerőket, a mikor a kerületek székhelyén az egész tisztikar elegendően el van foglalva s fizikailag nincs annyi ideje, hogy az előadásra kellően előkészülhessen? Mert egész más 3—4 embert kiképezni, mint 30—40-et. Ugy volna értelme, ha külön tanerők állanak rendelkezésre. A magas belügyminiszterium mindig áldozatkész volt és a míg oly kiváló egyéniség intézi ott a magyar csendőrség ügyeit, mint hindí Szabó László min. tanácsos ur ő méltósága, reményünk lehet, hogy egykor a központi kiképzés is napirendre kerülhet még.

A rangsor szabatos összeállítását pedig bizza cikkiró nyugodtan az illetékes körökre, a kiknek az nagy fejtörést nem okoz.

Végül még csak annyit: czélszerű lett volna megmondani, mik azok a kisebb ügyek, a melyekkel a szárnyparancsnok fizikailag kénytelen foglalkozni?

Haladunk, fejlődik testületünk s legyen nyugodt a cikkiró, a fejlődés magva el van már vetve ebbe a nem *»mellék«*, hanem *»egyenrangú«* talajba s erősen hiszem, hogy idővel erőteljes, terebélyes fává növi ki magát.

A világitás helyszini szemléknél és kutatásoknál.

Irta: Anuschat Erich tanár. A H. Gross-féle Archivumból átdolgozta: ***

Már többszörösen rámutattak arra, hogy mindennemű bűncselekmények kiderítése sokszor csekély nyomok fel-találásától függ.

A legkisebb fröcskenések és foltok, repedések, szakadások, karczolások, ujjlenyomatok s számtalan egyéb csekélységek sokszor a legfontosabb felvilágosításokat szolgáltatják. Igaz ugyan hogy ily dolgok utáni keresgélés rendszeren időrabló fáradság, annál is inkább, mert a legfontosabb nyomok sokszor éppen ott bukkannak elő, hol azt a legkevésbé gondoltuk volna. Ezen nyomok részben egyáltalán csak a görcső által fényképezéssel vagy vegyi úton tehetők láthatóvá, részben pedig a szem által csak megfelelő világitás mellett vehetők észre.

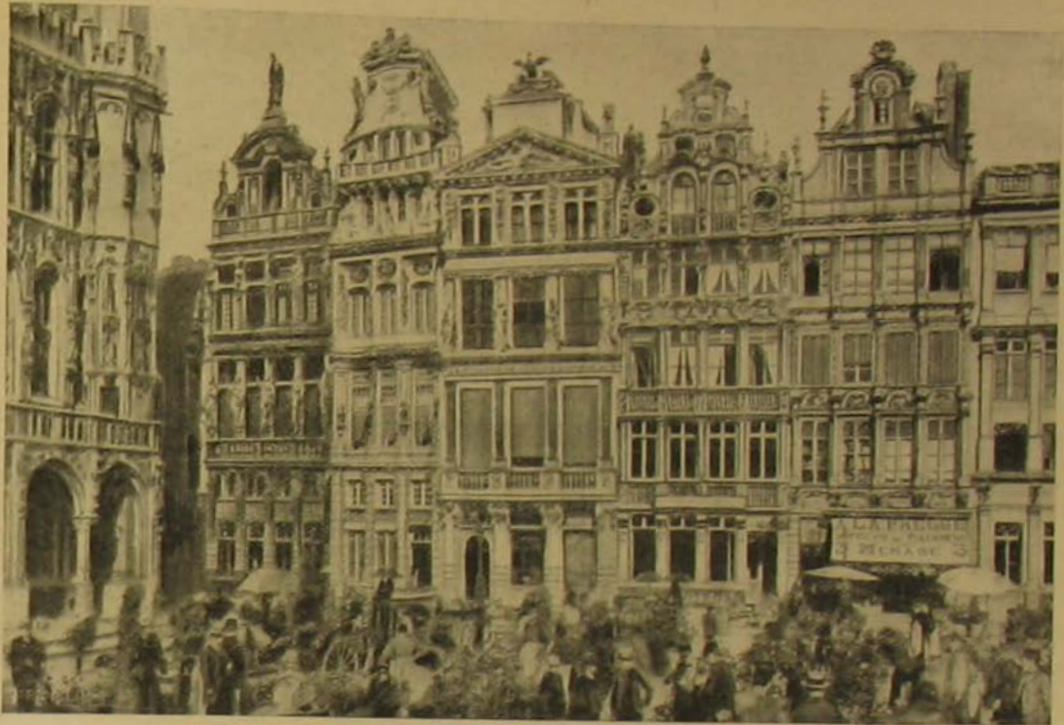
Erre azonban még mindig keveset ügyelünk s így gyakran megtörténik, hogy különféle fontos nyomokat csak akár véletlen, akár biztos támpontok által követelt szorgosabb kutatás során eszközölt második vagy

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmarkesebb migrain és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

Brüsszel. — A czéhek házái.

a harmadik szemrevételezésnél találunk meg. Hány esetben marad azonban egészen el ez a második vagy harmadik szemrevételezés s mily nagy azon esetek száma, melyekben a nyomok egyáltalán nem fedeztetnek fel? Főképpen lényegtelennek tetsző bűncselekményeknél ezen esetek bizonyára sokkal gyakoribbak mint a bogyan azt egyesek gondolnák.

Ügyanez fontos bünyekek feltalálására is mérvadó. Hányszor történik meg az, hogy fogytékos világítás következtében egy gombot, egy szálkát, egy papirdarabkát, egy töltényfojlást vagy egyéb kis tárgyat a szem nem vesz észre s arra csak ismételt szemrevételezés s kutatás során akadunk rá.

A közbiztonsági közeg számára, mind azon esetben melyben „valamit látnia kell”, legyen az helységek, tartályok vagy személyek átkutatásánál, vagy valamely tárgy csupán tájékoztató megszemlélésénél, azon szükség merül fel, bogy lebetőség szerint célirányos világításról gondoskodjék.

Sokszor elegendő, bogy a megszemlélendő tárgyat egy minél erősebb fényforrás sugározza be, sokszor azonban szükséges, kivált vérfröccsenéseknél, finom csorbáknál, stb. bogy a fényforrás az illető tárgyat vagy helyet egy bizonyos szögben találja.

Bár tulajdonképpen természetes az, bogy ott, hol valamit látni akarunk, mindenek előtt elegendő világosságra van szükségünk, mégis elég sok oly eset történik, melyben helyek vagy tárgyak második vagy harmadik megvizsgálásánál oly fontos nyomok találhatnak, melyek az első vizsgálatnál figyelmünket kikerülték s még egyszer

legyen felemlítve, bogy milyen gyakran történnek esetek, bogy ott, hol valamely oknál fogva a második vagy harmadik vizsgálat abban maradt, fontos nyomokat vagy tárgyakat egyáltalán nem találunk meg!

A fennforgó esetre nézve a legelőnyösebb, ha derűs nappali világítás, lebetőleg napfény áll rendelkezésre.

Sokszor azonban ez sem elegendő, különösen, bogy ha a megszemlélendő tárgyak „nem mozdíthatók”, azaz, ha helyzetüket nem tudjuk, vagy ha azt nem szabad megváltoztatni. Ez esetben a tárgyak nincsenek sohasem teljesen megvilágítva s a fény csak bizonyos fok alatt esik a legvilágosabb részekre is, úgy, bogy sokszor lebetetlen finom hasadékokat, karczolásokat, vérfröccsenéseket stb. — melyek más világításnál tisztán kivehetőek volnának — észrevennünk.

Ily esetben — ha mesterséges világítást nem akarunk vagy tudunk használni — egyszerű módon egy tükör által segíthetünk magunkon.

Egy tükör lebetővé teszi, bogy a fényt tetszés szerinti szög alatt vetítsük és bogy elegendő módon megvilágítsuk azon helyeket is, melyeket a fény nem talált. A célnak egy homoru (pl. borotváló) tükör a legjobban megfelel, mert ez egyszerűen a fényt hatályosabbá teszi, kivált napfénynél, azonban egy közönséges zseb- vagy kézi tükör is elegendő.

Erdőben, fák kergének megvizsgálásakor egy ily tükör már kitűnő szolgálatokat tett. A lombhozaton keresztül törő napfény a fákat oly egyenlőtlenül s szabálytalanul világította be, bogy rendszeres keresés lebetetlen volt. Egy kis kézitükörrel sikerült azonban minden egyes

kérdésben levő fának egész kergét pontos vizsgálat alá vonni s oly helyeken, hol rendes világítás mellett semmi sem volt látható, vérfröccsenések fedeztetek fel.

A legtöbb esetben azonban a természetes világítás egyáltalán nem elegendő. Homályos téli napokon egy helyszíni szemle még szabadban is, mesterséges világítás nélkül alig vibető keresztül. Zárt helyiségekben az ablakokon beeső fény még a nyár déli óráiban is ritkán elegendő, azon gyakori esetekről nem is szólva, melyeknél szemrevételezések és kutatások éjjel válnak szükségessé.

Mindezen esetekben a mesterséges világításhoz kell fordulnunk. Ez legtöbbször meg is történik, de hogyan! Rendesen, kivált ha a szemrevételezésnek vagy kutatásnak nem tulajdonítunk nagy fontosságot, egyszerűen egy gyufát gyújtunk meg, ha szükséges egy másodikat és harmadikat, egy egész skatulya tartalmáig. Ezen eljárás azonban különböző irányokban aggodalomra ad okot s csak a legvégső szükség esetén volna alkalmazandó.

A gyufa által adott világosság felette gyenge s igen rövid ideig tart, úgy hogy rendszeres kutatás lehetetlen.

Ehhez még rendszeren le is esik az elszenesedett fej s ez, valamint a gondatlanul eldobott leégett fécseka végzetes tévedésekre adhat okot, ha tudniillik azon lehetőség forog fenn, hogy a tettes szintén gyufát használt.

Tűzveszélyessége miatt végül a gyufa használata égő vagy robbanó anyagok közelében egészen mellőzendő. Szabadban pedig egyáltalán nem használható, mert a legcsekélyebb légáramlat lángját eloltja.

A gyertyának szintén az a hátránya, hogy tűzveszélyes s hogy léghuzamban elalszik s a lecsepegő viasz, stearin stb. még tévedéseket is okozhat. Végül vele szűk sarkok rendszeren nem világíthatók be s szintén csak gyenge fényt ad.

Egy jól égő petróleumlámpa sokkal jobb szolgálatot tesz. Világítása a gyertyák és gyufákénál fényesebb s a léghuzamnak jobban ellenáll, kevésbé tűzveszélyes s nem hagy hátra megtévesztő nyomokat.

Igaz ugyan, hogy nagysága miatt szűk sarkok s lyukak bevilágítását nem teszi lehetővé, azonban ily esetben úgy mint a napfénynél itt is egy tükör alkalmazása segít a bajon.

Nézetem szerint bűnügyi célokra a legjobb fényforrás a modern kerékpár és gépkocsi acetylen lámpája. Fénye oly kiválóan hatályos, hogy az egy petróleumlámpa fényével sem hasonlítható össze, könnyen kezelhető s különösen azt is megengedi, hogy fénye tetszés szerinti szögben alkalmazható, ami vérfröccsenések, csorbanyomok stb. feltalálásánál lényeges fontosságú. Végül (legalább a jól szerkesztett minta) a legrosszabb időnek is ellentáll, nagyobb területek rendszeres átvizsgálását lehetővé teszi s használata is, — kivált sza-

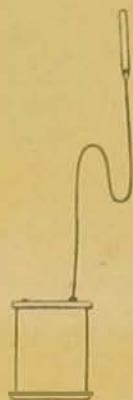
badban eszközözendő helyszíni szemléknél — igen előnyös.

Hátránya, hogy nagysága miatt állandóan bizony nem bordonozható. Oly esetekben melyeknél elegendő idő áll rendelkezésre s főbenjáró esetekben azonban mindig megszerzendő volna.

A legtöbb esetben az egyes közbiztonsági közegek — kivált rövidebb munkáknál — a már évek óta forgalomban levő villanyos zseblámpa ugyanazon szolgálatokat teszi igaz ugyan, hogy világító ereje az acetylen lámpáé mögött áll s az kevesebb ideig is tart, e helyett azonban igen könnyen kezelhető, minden zsebben elhelyezhető s állandóan kész a használatra; melleleg felemlítjük, hogy ezen előnye miatt ezen lámpa újabb időben a hívatásos betörők állandó felszerelési tárgya. A beszerzési költség mérsékelt. Az 1. ábra szerinti kicsi lapos alakban 2—3 koronáért teljesen használható minő-

1. ábra.

2. ábra.

ségben kapható. Azáltal hogy világító erejük minden erősebb használat után hamar elfogy s így a telep ily használat után mindég megújítandó s a körtét is gyakran ki kell cserélni, kissé drága ugyan, miután azonban úgy a villanytelepek mint a körték manapság már igen olcsók, nagy kiadásról nem lehet szó.

Nagyobb villanyos lámpák 15—25 koronáért különböző nagyságban, csőalakban állíthatnak elő. Világító erejük ugyan erősebb s tartósabb mint a kisebb lámpáké, de természetszerűleg nagyobbak is s így nehezebben kezelhetők.

Egy igénytelen kis segédeszköz beszerzése által a lámpa értékét tetemesen lehet emelni. (1. ábra.) Mint az ábrából kivehető, áll ez egy üvegcsőből, melynek egyik végében a körte nyert elhelyezését, míg a másik vége úgy van berendezve, hogy a cső a lámpába becsavarható legyen. A cső 1 cm. vastag és 10 cm. hosszú. Ezen műszernek az a rendeltetése, hogy oly helyeken, melyek rendszeres világítással meg nem világíthatók, az orvosi vizsgálatot különösen torokhajoknál lehetővé tegye.

A magyar királyi csendőrség szives figyelmébe!
Minden csendőr, ki órát, ékszeri, gramofont vagy bármily más értékes tárgyat vásárolni, nálatkövetkezők bevizsgálásához: 40 kor.-ig napi 4—5 kor., 40 kor.-ig napi 5—6 kor., 80 kor.-ig napi 7—8 kor., 100 kor.-ig napi 9—10 kor., 150 kor.-ig napi 12 kor., 200 kor.-ig napi 18 kor. Ezen felül egyes esetekben, az óráknál 10 évi járátás, feltétlen vizsételleges kiszámlálása — 1 gramofon kitűnő kivétel, 20 darabnál 10 nagydiploma lemezzel, 100 (több), portmentesen 100 kor., napi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél szivesen házhoz jövök, miután évi bérletjegyem van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar műórás és műtővis
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A toroklámpa a legszűkebb sarkok és lyukak megvilágítását teszi lehetővé, sőt azzal nagyobb kulcslyukak belseje is részletesen megvizsgálható, úgyisint szűk tartályok, tokok, puskacsövek, kálybák, földlyukak, hasadékok a butorzatban, szóval mindazon helyek, melyekbe a rendes fényforrások kellően be nem hatolhatnak.

Utóbbi időben a toroklámpának még egy mintája jött forgalomba, mely számtalan esetben még jobb szolgáltatásokat tehet. (2. ábra.) Ezen minta még mélyebb behatolást enged meg s lehetővé teszi, hogy puskacsövek, szűk csövek belseje s hasonló tárgyak részletesen megvizsgálhassanak.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A leleplezett sarkutazó.

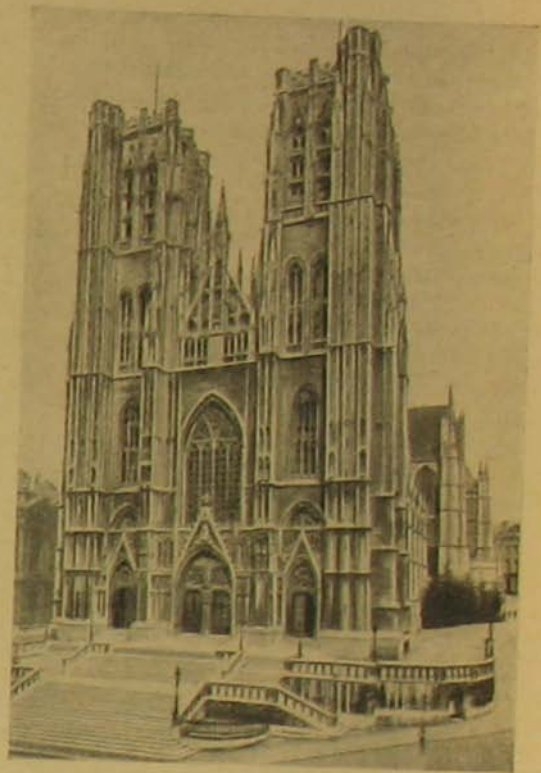
Az éjszakai sark felfedezésének történetében, abban a négy száz éves nagy küzdelemben, melyet nagy tehetőségű, csodás bátorságú tudósok és sarkutazók folytattak, hogy meghódítsák a magas éjszak nagy jégbirodalmát: páratlanul áll Cook orvosnak az esete. A korábbi sarkutazók ugyanis, ha sikerekről számoltak is be: sohasem lépték át az igazság határát, sohasem hirdették azt, hogy magasabbra hatoltak annál a szélességi foknál, melyet valóban elértek. Pedig az ellenőrzés a régebbi időben még százszorta nehezebb volt, mint napjainkban s a nagy éjszakai birodalom csak úgy élt az emberek gondolatvilágában, mint a mesék országa.

Az igaz, hogy ezek az emberek nemcsak tudósok, de becsületesebb gondolkodású, nyílt jellemű férfiak is voltak, a kik tartoztak a tudománynak és tartoztak önmaguknak annyival, hogy a valót, a tiszta igazságot mondják. Még sohasem történt, hogy a későbbi sarkutazók megczáfolták volna a korábbi utazók kijelentéseit. A sarkutazókba vetett általános, nagy bizalom okozta is azt, hogy midőn Cook azt táviratozta, hogy elérte az éjszakai pólust: a világ gondolkodás nélkül hitelt adott szavainak.

A szórványosan felhangzó tiltakozást elnyomta a mámoros lelkesedés moraja s Cooknak olyan ünneplésekben volt része, mint a világverő hadvezéreknek. Sőt még nagyobb. Mert a világot leigázni lehet egy rettenthetetlen, fegyelmezott és óriási hadsereggel, de eddig ismeretlen világot meghódítani ezer veszély és hatalmas küzdelmek között, felhatolni egy olyan birodalomba, hol az elpusztulás minden pillanatban bekövetkezhetik: ez felemelőbb, nagyszerűbb a cészárok teteteinél. S mindenesetre áldásosabb az emberiségre nézve.

A történelem beszámol róla, hogy koronás fők hullottak porba a nép hatalmas ítéletének sulya alatt s a nemzet bálványai töltötték életüket örök számkivetésben. De egyetlen embernek a bukása nem szármalmasabb és viaszatasztóbb, mint a Cooké, a ki önmagát fujta fel nagygyá s a kinek csak gyászos szereplése marad örökre a felfedezések történetében.

Most már nincs kétség benne, hogy Cook egy közönséges «fakér» (csaló), a ki becsapta a világot s ma egy világbotrány központjában áll. Mint megirtuk George H. Dunkle, életbiztosítási-ügypök és August Vedel Loose, tengerészkapitány leplezték le Cook orvost. Mindkét embernek a vallomása a «New York

Brüsszel. — A Saint-Gudule templom.

Times» hasábjain jelent meg s ezek a vallomások majdnem teljes három oldalt töltenek be a nevezett lapban. Közöljük belőle az érdekesebb részleteket.

Dunkle vallomásában ezeket mondja:

Cook orvossal október 17-én találkoztam először a Waldorf-Astoria szállodában. Az orvossal való megismerkedés gondolatára az vezetett, hogy a legnagyobb képtelenségek tartottam, hogy ő elérte az éjszakai sarkot. Gondoltam tehát, hogy szüksége van olyan emberre, a kinek a csillagászatban és földrajzi felmérésekben nagy jártassága van, mivel tudtam, hogy Cook orvosnak bizonyítékokat kell terjesztenie a kopenhágai tudományos akadémia elé.

Mielőtt az orvost felkerestem, többször tanácskoztam Loose kapitánnyal, a ki gyakran felkeresett a Nassau Streeten levő irodámban. Ő előtte is kifejezést adtam hitetlenségemnek, mire ő legyintett a kezével és azt mondotta, hogy ő sokkal jobb felmérést tudna készíteni azoknál, mint a milyeneket Cook vett fel s melyeket a «New York Herald»-ban olvasott. «Talán lehetne rajta segíteni,» mondotta a kapitány és én elhatároztam, hogy ajánlatot fogok tenni Cooknak.

Október 17-én délután 4 óra 30 percz volt, midőn Cook orvoshoz felmentem. A tizedik emeleten lakott, az 1095. sz. szobában. Midőn beléptem, gratuláltam neki a nagy sikerhez s azon reményemnek adtam kifejezést, hogy a sok támadás, mely a sajtó egy bizonyos részében éri, nem háborgatja meg a nyugalmában. Ő mosolyogva felelte, hogy esekélyesség az egész s nemsokára készen lesz azon elbeszéléssel, melyet Kopenhágába fog küldeni.

Aztán azt kezdtem fejtegetni, hogy a nagy munkául nem volna-e szüksége egy tapasztalt s nagy tudományú emberre, a ki megkönnyebbitené az ő munkáját. Elmondottam, hogy van egy barátom, egy tengerészkapitány, a kinek nagy hasznát vehetné. Cook láthatóan

megörült az ajánlatnak s kérte, hogy hagyjam nála névjegyemet, ő majd hívni fog.

Akkor jött közbe az utazása. Másfél hétig volt távol és felolvasásokat tartott több nagy városokban. November 3-ikán újra felkerestem az orvost. Az arca sugárzott az örömtől, midőn meglátott. „Örülök, hogy láthatom önt, mondotta. Szeretnék érintkezésbe lépni az ön barátjával.” Rövid beszélgetés után abban állapodtunk meg, hogy másnap bevezetem a kapitányt. November 4-én csakugyan elmentem a kapitánynyal. Én csupán pár szót váltottam az orrossal s egy másik terembe mentem át, ahol körülbelül másfél óráig várakoztam. A beszélgetést azonban hallottam s tudtam, hogy a tárgyalás az éjszaki sark körül forgott s az orvos könyveket adott át Loosenek s felírta egy darab papírra, hogy milyen adatokra van szüksége.

Cook azután elmondotta, hogy a Grahata szállodába fog átköltözni, mivel igen sokan zavarják naponta a munkájában. November 6-án Cook már a Grahataban lakott s itt kerestem fel a kapitánynyal. Cook akkor azt mondotta, hogy nagyon szeretné, ha mi is a szállodába költöznénk pár napra, míg ugyanis a kapitány elkészül munkájával. A szálloda vendégkönyvébe én a saját nevemet jegyeztem be, míg Loose kapitány Andrew H. Lewis név alatt szerepelt. Az orvos ugyanis azt mondta, hogy gyanút kellene, ha megtudnák, hogy ő egy tengerészkapitánynyal áll összeköttetésben. Én másfél napig laktam a szállodában s a Cookkal való ismeretség alatt 260 dollárt kaptam tőle. Ezen a pénzen becsületesen megosztottam a kapitánynyal.

Abban egyeztünk meg Cookkal, hogy ő ezer dollárt fizet, ha Loose kézen lesz a munkájával, 2500 dollárt akkor, ha az iratokat elküldi Kopenhágába, és 500 dollár tiszteletdíjat ad külön a kapitánynak, ha a kopenhágai egyetem valóknak fogadja el az ő bizonyítékait. Úgy beszéltek meg Cookkal, hogy ő november 21-én jön az én irodámba és akkor fogja kifizetni a 740 dollárt. Egész nap az irodámba voltam, de Cook nem jött.

Másnap délelőtt felkerestem őt a szállodában, de nem beszélhettem vele, mivel a felesége és Bradley, a Cook expedíció szervezője voltak nála. Láttam később, hogy lejöttek az emeletről és együtt elmentek. A bronxvil állomáson pár szót váltottunk s ő a fizetést másnapra ígérte. Azóta azonban nem hallottam róla. Eltűnt és senki sem tudja megmondani, hová távozott.

Loose kapitány vallomásában így szól: Az első találkozás első három percében meggyőződtem róla, hogy Cook sohasem járt az éjszaki sarkon. Fogalma sincs arról, hogyan kell csillagászati és földrajzi felméréseket felvenni. De imponált nekem ez az ember, mert hiszen nagyarányú bátorság kell ahhoz, hogy valaki, a ki annyira járatlan a csillagászat legelemibb kérdéseiben: a világ elé mert állni és azt meri hangoztatni, hogy ő járt az éjszaki sarkon. Azt azonban nem tudtam elképzelni, hogyan fedezte fel ő a sarkot, ha nem tud felméréseket eszközölni.

Beszélgetés közben így szóltam hozzá: „Orvos úr, lebet, hogy ön felfedezte a pólust, lebet, hogy nem. Aggódásra azonban nincs ok. Mert én tudok olyan tudományos adatokat adni önnek, hogy a kopenhágai egyetem hozzászólás nélkül fogja elfogadni azokat.” „Valóban?” kiáltott fel az orvos. „Tudom, hogy mit beszéllek, mondottam és nem akarom önt bolonddá tenni.”

A további beszélgetés folyamán kiderült, hogy Cook a Nansen és Sverdrup éjszaksarki utazók könyveit használta fel eddig a tudományos adatok megállapításánál, a kik elérték a 85-ik fokig. Cook szerint a sarktól csak öt fok választja el így az utazót, a min keresztül haladni már nem nagy dolog. Megkérdeztem azután, hogy az éjszaki útjáról kiadott jelentésében a fokok mellett miért használta a másodperceket, holott ez nem szokásos. Cook kijelentette, hogy az a nagyobb bizalom felkeltéséért történt.

Megmagyaráztam neki, hogy a bizonyítékokhoz szükséges tudományos és csillagászati felméréseknél szükség lesz tengeri térképre és más sarkutazók munkáira. Ő adott is nekem könyveket, melyeket magammal vittem s feldolgoztam azon adatokat, melyekre neki hamarosan szüksége volt, hogy beilleszthesse a munkájába.

November 6-án láttam újra Cook orvost s nemsokára a Grahataban szállodába költöztem. Munkám megkezdésénél azt kérdeztem tőle, hogy van-e az éjszaki sarkon légköri nyomás? Ő habozott és azt mondta, hogy nem tudja. És még napok mulva sem tudta elhatározni, hogy van-e depresszió a sarkon, vagy nincs.

Előzőleg sokat beszélünk Dunkleval s nevetve tárgyaltuk, hogy tulajdonképpen én leszek az éjszaki sark felfedezője, hiszen én csinálom a tudományos felméréseket. Ezek az adatok gyorsan készültek. Nansen munkájában olvastam, hogy ő Anoratobban látta a Capella nevű csillagot. Én is beírtam tehát egyszerre íten, hogy a Capella csillag látható volt az égen Cook anoratohi tartózkodása alatt.

A többi adatoknak a megállapítása azonban nebezebben ment s ugyancsak dolgoznom kellett két teljes napig. Az első estén megtörtént, hogy Dunkle magával vitte az órámat és én nem tudtam, hány óra van. Egy tengerészkapitány csak nem fogja megkérdezni a szállodai alkalmazottaktól, hogy mennyi idő van. Meg fogom állapítani tudományos alapon. A sextant a víz felületére állítottam, csakhamar megállapítottam, hogy New-York milyen szélességi és hosszúsági fok alatt fekszik s megállapítottam azt is, hogy 11 óra 02 perc.

Derekas, nagy munkát végeztem s örültem, mikor végére értem. Bizonyos öröm töltött el, hogy felfedeztem az éjszaki sarkot. Tisztában voltam azzal, hogy a kopenhágai tudományos egyetem valóknak fogja elfogadni a tudományos és földrajzi felméréseket.

A felmérésekről szóló eredeti jegyzeteket a New-York Times rendelkezésére bocsátottam. Midőn a kopenhágai tudományos egyetem tanári kara nyilvánosságra fogja hozni Cook bizonyítékait, össze lehet majd hasonlítani, hogy az én adataimból mennyit használt fel Cook orvos.

KÉPEINKHEZ.

Brüsszeli képek.

Brüsszel, a belga királyságnak fővárosa, igen régi város, a krónika már a VIII. sz. zadban említi. Ekkor a lotharingjai berczeg székbelye volt. Majd a Habsburg-ház hatalmába került s ez uralta hosszabb ideig. A XVIII. század kilencvenes éveiben pedig már hol a francziák hol az osztrákok hatalma alatt állott, majd 1815-ben Hollandiához csatoltatott. Végre, mikor 1831-ben

BUTOR

képzésért v. részletfizetésre legújanyosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88—59.

BUTOR

a Belgium királyság megalakult, annak fővárosává lett. Nagyságánál és lakosai számánál fogva a világvárosok közé nem sorolható ugyan, de rendkívül élénk kereskedése, jelentékeny ipara fényes építkezése és mert állandó királyi székhely — a nevezetesebb városok közé emelik. Brüsszelt több csatorna metszi át s ezek által a Schelde csatorna útján az éjszakai tengerrel is összeköttetésben áll. A város részben síkon, részben magaslaton fekszik. A magaslaton fekvő úgynevezett felső várost, a város közepe táján épített lépcsőzet köti össze az alsó várossal. Templomai közül legkiválóbb a képeink egyikén látható Saint Gudule templom. Nevezetesebb épületei közül bemutatjuk még az V. Károly császár által építtetett Allee Verte elnevezésű királyi nyári lakot, úgyszintén az 1401-től 1442-ig épített városbázát, melynek 118 méter magas tornya csúcsát Mihály arkangyal 5,5 méter magas szobra díszíti; valamint az alsó városi iparoság úgynevezett „Czéhek bázisát”, a mely remek stílusával és monumentális arányaival szintén a város nevezetesebb épületei közé tartozik. Lakosainak száma a múlt század utolsó felében erősen megsaporodott, úgy hogy a külvárosok lakosságát is beleszámítva, ma már körülbelül 400.000 lakosa van. Többféle ipari termékei közül a brüsszeli csipke hazánk előkelőségei által is közkedveltségű iparcikk. Ezenfelül butor- és gépipari termékei is általánosan ismeretesek.

HIREK.

Egy csendőr megsebesítése. Sándor János bihartzordai őrsbeli csendőr, január 9-én délután, sétaközben egy vendéglőbe térve, ott Papp György földművessel szóváltásba elegyedett s ebből kifolyólag a helyiségből eltávozott. Papp György látva a csendőr távozását, őt társával utána sietett és azt még az udvaron utólérve, földre teperték, kardjától megfosztották s azzal a csendőr jobb arcát, fülét, hüvelykujját és balkeze fejét összevagdálva, súlyosan megsebesítették, ezenkívül még zsebkéssel is hátha szurták. A tettesek később a bihartzordai őrs egy járőre által elfogattak. A súlyosan sérült csendőr gyógykezelés végett, még az éj folyamán a nagyváradai csapatkórházba szállítottatt.

Támadó vadász. A krassó szörénymegyei Nadrág község erdejében, január 5-én délután 3 órakor, Öllár Valér furdiai orvosadás a nadrági őrsnek Girling János őrmester és Nagy János csendőrből állott járőrt megtámadta és arra, sérülés okozása nélkül, egy lövést tett. A támadást Girling őrmester egy, Nagy csendőr pedig két lövéssel viszonzták és a vadászot, homlokon löve, könnyen megsebesítették és elfogták.

Megtámadott csendőr. A bácsbodrogmegyei Bezdánban Kiss István ottani lakos, január 10-én délelőtt, Gyenei István bezdáni őrsbeli csendőrt, szolgálaton kívül megtámadta. A csendőr támadója ellen kardot használt és azt jobbkezén megvágva, a további támadásra képtelenné tette.

Ellenszegülések. Vas Lajos ohababisztrai őrsbeli ez. őrmester, január 8-án este 9 órakor a krassó-szörénymegyei Mál községben, Dragicz Teofil ottani lakos ellen szegülő ellen, annak életveszélyes sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. — Arató József keresztvári őrsbeli csendőr, január 8-án este 9 órakor a háromszékmegyei Bodolán, Gábor János, ottani szolgálégy ellenszegülő ellen szuronyfegyvert használt és azt súlyosan megsebesítette. — Kovács László belényosi őrs-

beli csendőr, január 8-án déltán a biharmegyei Tárkány községben, a hatósági közeg elleni erőszak bűntettével terhelt Szatmári Ferencz ottani lakos ellen, annak elővezetése közben kifejtett ellenszegülése miatt, könnyű sérüléssel végződött szuronyfegyveit használt.

A lábszáróvók, szürke bőrkezttyű és posztó nyak-kendő rendszeresítése tárgyában a folyó évi január hó 6-án 15144/eln. 909. szám alatt kiadott honvédelmi miniszteri rendeletet, a hozzátartozó végrehajtási határozványokkal együtt, lapunk mai számának hivatalos részében, teljartalmulag közöljük.

KÜLÖNFÉLÉK

Ötven évi rab. A wethersfieldi állami börtönben él egy John J. Warren nevű rab, a ki teljes ötven év óta van bezárva czellájába s ötven év óta dolgozik az asztalos műhelyben és a legszebb munkák kerülnek ki a keze alól. Hosszú, hófehér haja vállára omlik s teljesen ősz már a szakáll is, melyet az állan növesztett. Oldalszakállát és bajuszát állanítón horotváltatja. Warren gyilkosság miatt került a börtönbe. Húsz éves korában megnősült s egy gyönyörű 17 éves leányt vett nőül. Egy év múlva azonban meggyilkolta a feleségét.

Kegyetlenül, hidegvérrel oltotta ki a fiatal szép asszony életét. Az asszonyt megragadta, egy víztartó medenczébe huzcolta s adlig tartotta a fejét a vízben, míg az megfulladt. Az esküdszék elsőfoku gyilkosságban mondotta ki bűnösnek, mire a bíróság halálra ítélte. Connecticut kormányzója életfogytig tartó börtönre változtatta a büntetést. De sem a tárgyalás alatt, sem azóta nem tudta meg senki, hogy mi készítette Warrent a gyilkosság elkövetésére. A világ legidősebb rabja a napokban fogja betölteni fogságának 50 éves évfordulóját, s ekkor kerül tárgyalásra a bíróságon a kegyelmi kérvénye, melyet nemrégiben nyújtott be. Az öreg rab ugyanis szabadság után vágyik s életének hátralevő részét mint szabad polgár akarja eltölteni. A börtön igazgatósága is érdeklődéssel várja a bíróság határozatát s már most sokat beszélnek róla, hogy az öreg rab hogyan fogja magát érezni, ha kiszabadul. Milyen hatással lesz rá az a csodás, mesékbe illő haladás, melyet az Egyesült-Államok ötven év óta megtett. A fahazak helyén felhőkarczolók emelkedtek, az utcák esténként tündéri fényességben úsznak, hatalmas alkotású mozdonyok és villamosok futnak keresztül az Egyesült-Államok nagy országutjain és olyan bámulatos a haladás minden tőren, melyről ember ötven esztendővel még nem is álmodott. Hogy fog hatni a káprázatos haladás erre a lelkileg összetört emberre? Nem fog-e visszakivánkozni a börtön sötét omljába? Ki tudja megmondani? Pedig valószínűleg kegyelmet fog kapni.

A gyermek munka Indiában. Az utolsó évtizedekben India nagyobb városaiban, különösen Bombayban és Kalkuttában az ipar oly lendületet vett, hogy az Angol-orozságból s kiváltképen Lancashireből behozott áruk-nak veszőlyes vetélytársává vált. Elősegítették az indiai ezikkek versenyt a kisebb munkabérek és a hosszabb munkaidő. A lancashiri gyárosok, kivitelüket féltve, az angol miniszteriumnál közbenjártak, mely elrendelte, hogy az indiai munkáviszonyokat Smith II. tanulmányozza, továbbá külön bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette, hogy az indiai viszonyok figyelembe vételével új munkástörvényt tervezzen.

Az ez időszertint érvényben levő indiai gyári törvény nem állapítja meg a férfi munkások maximális munka-

idejét, ezzel szemben meghatározza, hogy nőmunkások naponta 11 óránál, kilencz és 14 év közötti gyermekek pedig hét óránál többet nem dolgozhatnak. Kilencz éven alól a gyermekek nem dolgozhatnak. A kiküldött bizottság sok esetben talált kilencz éven alóli gyermekmunkásokat, úgyszintén 8-14 év közötti gyermekeket, a kik naponta 12 óránál többet dolgoztak. Ezeket a lehetetlen viszonyokat meg fogja szüntetni az iparfelügyelői intézmény, melynek kötelessége tették a gyermekmunkások szigorú ellenőrzését. Tervben van, hogy 9-14 év közötti gyermekek az eddigi hét óra helyett csupán hat órát dolgozhatnak és hogy továbbá 14-18 év közötti munkások részére új korosztály állapíttassék meg 12 órai legnagyobb napi munkaidővel.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéiratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően az övegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen és így a felesleges kérdézőskönléseknek eleje vétesseék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

28. Jogi tanácsokat — főleg az ilyen bonyolultnak látszó ügyekben nem adhatunk, mert a tárgyratokat nem ismerjük. Sürgetésnek aligha lenne fogantaja.

N. örsv. Sz. Kelebia Igényjogosultsági igazolvány alapján a m. kir. postához átlépett altiszteknek előzőleg eltöltött szolgálati ideje, esetleges nyugdíjazásuknál figyelemba vétetik.

P. M. örsv. Bácsstóváros. Budapesti m. kir. posta- és táviratigazgatóság Budapest, IV. koronaherczeg utca 13-15.

B. L. cz. örsv. Szerbittebe. Ha sérelmet vélt szenvedni a felsoroltakkal: éljen panaszlási jogával, egyébként pedig kérdéseit felelet nélkül hagyjuk, mert meggondolatlanságra vallanak.

Biró cz. örsv. Alsópódsága. „Zetelaki” az illető úrnak nevesi előneve.

D. S. Szolgálati ügy. Ne fájjon magának a más feje.

Önkéntes. Főfeltétel a tisztizsága sikeres letétele; jogi képzettség előnyt biztosít. Vonatkozó kérvény a vizsga letételt követő év tavaszán a hadügyminiszterhez ezimezve, minden melléklet nélkül, szolgálati úton előterjesztendő.

G. Zsoldjának visszatérítésére igénye nincs, mert nem a szolgálatteljesítés közben szenvedett sérülés „közvetlen” következményeként ápolgatott a kórházban. — 2. Nézetünk szerint ez nap kellett volna felbecsülni a közvagyonát, a mikor Ön az úrsre megérkezett. Ha tényleg úgy áll a dolog, a hogy Ön írja, akkor vonatkozó kérelmét szolgálati úton adja elő előljáró szárnyparancsnokságánál, a mely majd dönt.

P. G. csendőr Töketeresbe. 1. Még nem tudni biztosan. 2. Igen, úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül.

R. F. Szolgálati ügy.

Is. G. Ahhoz nem kell kimaradási engedély, mert istentisztelet; de utána haladéktalanul haza kell térni.

J. örsv. Leasoncz. Egy gyermekkitétel — helyesebben gyil-

kosság kiderítése czimű czikke. miután az abban ismertetett nyomozást nem annyira kellő következetességgel, mint inkább túlságos önhittséggel kezdte meg és csak mikor ebbeli tévedését belátta, akkor vezette a helyes és eredményrs vezető irányba a nyomozást: ennél fogva nyomozási eljárásában semmi érdekesség nem lévén, nem közölhető.

Vitatkozók. Három éven felüli, de öt éven belüli szolgálat után 900 kor., öt éven felül 1800 kor., hat éven felüli csendőrségi szolgálat után 2200 kor.

Bisztravölgyi Szabályrendeletileg megállapított árak minden jegyzőségnél ki vannak függesztve és a felszámítás helyességéről bárki meggyőződhetik.

K. J. 21. A „Magyar állam”-hoz tartozik ugyan, büntető törvényünk hatálya azonban arra nem terjed ki, mert annak külön törvénye van.

F. J. Szolnok. Ha már tánczolt vele, akkor ismernie kell, mert hiszen bemutatkozás nélkül nem kérhet fel tánczra; ha pedig ismeri, köszönni is kell. A ki ezt elmulasztja, illetlenséget követ el.

M. Gy. I. 1. Sorajegyeire később. 2. Megszakítást nem képez a nyugdíjazásnál az előzőleg töltött csapatbeli szolgálati idő is beszámíttatik.

P. L. 63.

Bizalom. Ily ügyekben — sajnálatunkra — nem járhatunk el. Az elintézésről értesítve lesz. Ha kézhoz veszi, másolja le egynehányszor; a másolatokat a szárnyparancsnokság is hitellel sitheti. Az eredeti példányt tartsa jövőben mindig vissza.

Varju Nem.

N. B. 10. Nem.

B. D. cz. örsv. Zsidorin. 1. Tudnunk kellene, hogy elhunyt-nak mennyi alapfizetése volt? 2. Milyen nyugdíjtörvény megalkotását gondolja?

29. Jogtalan eltulajdonítás.

25. A 12. ténylogességi szolgálati év betöltésének napjával; az időleges nyugállományban töltött idő nem jöhet számításba.

P. J. cz. örsv. Ipolyszalka. Igen.

Sz. J. csendőr. Szentgotthárd. Jubileumi keresztre igénye nincs, mert 1908 december 2 án nem állott tényleges szolgálatban.

Kiváncsi. Semmi különös oka nincs. Valószínűleg még nem került öre a sor. Csak türelem, minden megjön a maga időjében.

Fiatal. Hogyne volna szabad? Más hiba lesz ott, a mire szeretett volna választ kapni, csak hogy azt nem írta meg; gondolatolvasással pedig nem foglalkozunk.

Kiváncsi. Nincs kizárva; adja elő kérelmét szolgálati úton. Levélben jelzett bélyegeket elfelejtette mellékelni.

Vitat. 1. Idő nincs sehol meghatározva. 2. A nőtlen legényeknek. 3. Szolgálati ügy.

Sz. M. cz. örsv. Sztapár. Engedélyozvo lett, azóta már valószínűleg meg is kapta.

Visszavágó. 1. Nem lehetetlen. 2. Helyesen gondolja. 3. Kérvény szolg. úton lévén előterjesztendő, a maga részéről semmi nevének erkölcsi bizonyítványa, születési anyakönyvi kivonata és esetleges vagyonára vonatkozó okmányok mellékelendők. 4. Nincs kizárva. Beszámíttatik. 5. Zsebkönyv nem szerozhető be, a mások könyv ügyében forduljon a Várnay ezéghoz. 10 fillér bélyeget lapunk javára bevételeztük.

St. örsv. Baganier. 3277 kor.

N. S. cz. Rekető. A ki járőrvezetőként ki lesz rondolva.

115. Nem lévén „Katonai fürdő- és gyógyintézet”-ről ezó, az ill. szab. 45. §. 13. pontjában foglaltak az ön esetére nem vonatkoztathatók.

<p>CSUZ, KÖSZVÉNY, REUMA ideges fejtájás, hűlés, idegbaj, mindennemű csontbántalmak ellen kiváló hatásuak bi- zonyult szer</p>	<p>AZ ERŐSÍTŐ ITT CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS Farszre menő hálaáratok bizonyítják, hogy mily kiváló hatás van. Valódi csak nálam kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.</p>	<p>Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy után- vétélre</p> <p>Szenthe Lajos gyógysz. Budapest, Damjanich-utca 2.</p>
--	---	---

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

O császári és apostoli királyi Felsége 1909 évi december hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával a m. kir. és m. kir. horvát-szlavon csendőrség egyenruházatában az alábbi változtatásokat legkegyelmesebben megengedni méltóztatott:

1. A havidijasok és tisztjelöltek (rangosztályba nem sorolt havidijasok) részére az eddigi barna bőrkesztyű helyett szürke bőrkesztyű rendszeresítettik. Ily bőrkesztyűk báborban minden alkalommal, békében pedig szolgálatban, — a teljes díszben és díszben való megjelenés kivételével — viselendők; továbbá viselhetők a szolgálat megkezdéséhez és befejezéséhez teendő ut alatt, valamint lovaglásoknál, kerékpározásnál, utazásoknál és a helyőrségi állomásokon kívül való tartózkodás alatt.

Egyéb szolgálaton kívüli alkalmakkor, valamint teljes díszben és díszben mindenkor a fehér kesztyűk viselendők.

Továbbszolgáló altisztek (a csendőrség összes legényeági egyénei) a szürke bőrkesztyűt akkor viselhetik, midőn a havidijasok ily kesztyűket használhatnak.

2. Barna bőrből készült lábszáróvó — mint a magyar királyi honvédségnél — a törzs- és főtisztek részére rendszeresítettik. A bőr lábszáróvókat mindazon tisztek viselhetik, kik békében vagy báborban lovasítva vannak. A bőrlábszáróvók szolgálatban lóbaton minden alkalommal — diszrubázat kivételével — feltétlenül viselendők. Lóbaton való diszkivonulás alkalmával, úgy mint eddig, a csizmák használandók.

A lábszáróvók (csizmák) az erre jogosítottak által csizmanadrággal (csizmanadrággá átalakított pantallóval) szolgálaton kívül is — de gyalog csak kedvezőtlen időjárás esetén — viselhetők.

A használat közben sötét színűvé vált lábszáróvókat a fent említett összes alkalmakkor szabad viselni.

3. A csendőrség összes egyénei részére a köpenyposztóhoz hasonló színű kékeszürke gyapotszővetből készült nyakkendő rendszeresítettik.

Hideg elleni védekezés céljából a felöltött köpenynél a nyakravaló mellett (diszöltözlet kivételével) a zubonygallér körül fektetve, szolgálatban és szolgálaton kívül is viselhető.

Minden más alkalommal kizárólag az eddigi nyakravaló használandó.

Végrehajtási határozványok.

A lábszáróvók alakja az 1909. évi január 7-én 1. számú Rendeleti Közlönyben (Szabályrendeletek) van leírva.

A nyakkendő körülbelül 110 cm. hosszú, 25 cm széles és a széleken be van szegve.

Az 1. pont utolsó bekezdésében említett egyének a diszrubázathoz fehér kesztyűt tartoznak viselni.

Ugyanazon egyéneknek ugy szolgálatban, mint szolgálaton kívül szürke (telen béelt) bőrkesztyű viselése megengedettik, de nem kötelező.

Kelt Budpesten, 1910. évi január hó 6-án.

Jekelfalu*sy Lajos, s. k.

Őrsök lovasítása.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület nagykárolyi szárnyához tartozó nagykárolyi, esengeri, porcsalmi és fehérgyarmati gyalogőrsök 1909 december 30-án, a nagyváradi szárnyhoz tartozó zsákai és komádi gyalogőrsök pedig 1910 január 1-én lovasítottak.

Őrsáthelyezés.

A m. kir. II. számú csendőrkerület pancsovai szárnyának czrepajai őrsé, 1910 január 1-én Dobriczára helyeztetett át.

Különítményfelállítás.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület löcsei szárnyának területén Tátralomniczon, 1910 január 11-én egy két főből álló különítmény állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Szabó Mihály, IV. számú csendőrkerületbeli járőr-ormester, 21 évet megaladó, bosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén, mindenkor fáradatlan buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

1910. évi január hó 1-ével:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Böjte Ferencz, Prigye János, Dézsi György, Deák József, Szócs György, Domokos Antal, Nagy János, Bitai Mózes, Kolbász György, Györke Mózes, Bodó Albert, Janó Gáspár, Csibi Sándor, Gáspár József, Fábrián Károly, Zakariás János, Didek László, Nyirő Károly, Vincze Márton és Krisán János esendőrök, *csendőr-czimzetes őrsvezetők*.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszet, húr, síb, míg **Reményi** legújabb képe külön költségetes díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:
László Elek cz. őrsvezető, 1909 december 22-én,
Etédi Ferencz őrsvezető, 1909 december 25-én, Bende
Ferencz és Bokor Mózes cz. őrmesterek 1909 decem-
ber 27-én.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Man Miklós cz. őrmester 1909 október 6-án, Szabó
János II. és Varga Antal cs. cz. őrsvezetők 1909 októ-
ber 7-én, Pelle Pál cz. őrsvezető és Kentler János cs.
cz. őrsvezető 1909 október 8-án, Szokol Pál cz. őrs-
vezető okt. 9-én, Mosó István cs. cz. őrsvezető decz.
29-én és Suba Béla cz. őrmester 1909 december 30-án.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Pari András cz. őrsvezető 1909 december 19-én.

Járőrvezetői jelvényekkel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Verecs József, Gugán István, Bozsik István, Pavlov De-
metri, Mirkov Milos, Tóth István III., Todorán András,
Martin Tamás, Bán Sándor, Lepsy Ferencz, Lukács Pé-
ter, Bozó János, Balázai András, Darabán János, Zsol-
nai András, Schaffer Ferencz, Kulkán János és P. Szabó
János csendőrök; továbbá

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Kassai Albert, Máté Antal, Albert Antal, Ágoston
Gyula, Bubu András, Szalánczi Gyula, Gál András,
Orbán Mózes, Kovács Ádám, Farkas Mihály, Szidon
György, Imre Márton, Mihály Ignátz, Ambarus János,
Podor Gábor, Szemeraiy Imre, Koncsag Kálmán, Sze-
nkovics Antal, Benczö István, Samu János, Dobri József
Szabó András I., Illyés Ferencz, Bors Simon, Márton
Ferencz, Szabó Károly II., Szabó András II., Farkas
Mónó, Bacsó Ferencz, Nagy György, Demeter Lajos és
Tóth Gábor csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Ballásch Mihály csendőr, a m. kir. belügyminister
urnak 1909 november 22-én 144257/VI-a szám alatt
kelt engedélye alapján vezetéknévét „Balázs-ra” vál-
toztatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Halász István cz. őrsvezető, Bajka Annával, 1909
december 26-án Hidvégén.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a mohácsi királyi járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Négy középtudományú osztály. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a pécsi kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi február
hó 5-ig.

Egy irtóki állás a budapesti kir. ügyészségnél. Fizetés 1400
korona. Lakpénz 800 korona. Magyar nyelv szóban és írásban.
Négy középtudományú osztály. Kérvények a budapesti ügyészséghez
1910. évi február hó 31-ig.

Egy kezelői állás a 14-ik hadtest katonai építőosztályánál.
Fizetés évi 1200 korona, az évi 1680 korona fizetéssel járó I-
osztályba való előléptetési várománnyal, szabályszerű
szállásilletmény és 120 korona egyenruházati pótlék egy-
szermindenkorra. Feltételek: A német nyelv teljes ismerete
szóban és írásban. Szép kézírás. Az írodni és kezelő szolgálat
ismerete. Hat hónapig terjedhető esetleges próbaszolgálat. Kér-
vények 1910. évi február hó 20-ig a 14. hadtest katonai építő-
osztályához küldendők be.

Egy kezelői állás a 12-ik hadtestparancsnokságnál. Fizetés évi
1200 korona, az évi 1680 korona fizetéssel járó I-
osztályba való előléptetési várománnyal, szabályszerű szállásillet-
mény és 120 korona egyenruházati pótlék egyszermindenkorra.
Feltételek: A német nyelv teljes ismerete szóban és írásban. Fo-
lyékony és csinos kézírás. A közigazgatási szolgálatban való jár-
tasság. Azonkívül kívántatik: a magyar és román nyelv ismerete.
Hat havi próbaszolgálat. Kérvények 1910. évi február hó
20-ig a 12-ik hadtestparancsnoksághoz küldendők be.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a poloskák petéikkel ki nem irt-
hatók. Míg a Löcherer-féle Cimerin poloskairtóval történetek próbák
behízyult, hogy a Cimerin nemcsak az élő poloskákat öl meg, de a
peték a Cimerin hatása folytán nyomban kiszáradnak s többé ki nem
kelnek. A Cimerin mindenütt használható, szövetet, batort, falat vagy
festést nem plaszt, foltot sem hagy. Próbavég felekezdővel 1 kor.,
Nagy vegy 2.40 fill. Ahol nem kapható, oda küld Löcherer-Gyula
gyógyszerész Bártfa.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy a lovaglási vezényszavak füzeté, nemkülönben kérdések
és feleletek az illeték szabályzatból megjelentek és raktárunkban kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A „Gyermekekbiróság.”

Irtta: K. Nagy Sándor táblabíró.

I.

Nagyon jól tudják és sokat olvasnak róla, hogy az igazságszolgáltatás legujabb érdekessége az a törvény, mely a közönségesen már ugynevezett „Gyermekekbiróságot” felállította.

Ez a törvény az 1908. XXXVI. t.-cz., melynek a fiatalokra és gyermekekre vonatkozó második fejezete (15—35. §.) ez évi január elsején lépett életbe. (A többi része már 1908. október elsőjén életbe lépett.)

Ha nem tudnám is — a mit pedig mindenkor tapasztaltam — hogy a csendőrök a máskülönbösen fáradságos munkájuk után fenmaradó szabad idejüket a legtöbbször olvasással, saját maguk továbbművelésével szokták tölteni: még ugyis megemlékezém erről a legujabb és nagyfotosságu törvényről, melynek nemes és humánus célját még ellenségei sem tagadhatják, de a melynek eredményét csak a következő évek tüntetik fel.

Ebben a lapban nem szabad elfelejtkezni egy ilyen nevezetes ujtásról a nem szabad volna még akkor sem, ha nem érintené is szigoruan a csendőrök hatáskörét. Pedig érinti.

Ez a törvény a gyermekeket és a fiatalokakat veszi különös védelmébe.

Gyermek név alatt érti azokat, a kik életük 12-ik évét még be nem töltötték; *fiatalok* alatt pedig azokat, a kik 12-ik életévüket már betöltötték, de 18-ik évüket még tul nem haladták.

Nem szükséges meg se említeni, hogy e törvény szerint az életkor mindig a cselekmény elkövetése idejében számítható.

Némi kedvezményt nyújt ez a törvény azoknak is, a kik a cselekmény elkövetése idejében életüknek 18-ik évét már betöltötték, de 20-ik évüket még tul nem haladták. (Az ilyenek halállal vagy életfogytig tartó fegyházzal büntetendő cselekmények miatt 10—15 évig terjedhető fegyházzal büntetendők.)

Sőt még azok részére is lehetővé tesz némi kedvezményt, a kik nincsenek felül a 21-ik életévükön. (Az ilyenekre elrendelheti a bíróság, hogy fegyházbüntetésüket a fiatalok fegyházában töltsék ki.)

Nem itt van helye az a felett való vitatkozásnak, hogy czélezerü volt-e az életkor határát a régi törvény szerinti 16 évről a 18-ik évig kiterjeszteni akkor, midőn a 18 éves tin már beállhat katonának, engedéllyel megnövelhet a önálló iparendedélyt kaphat, tehát a mikor már a felnöttekkel egy sorba juthat. Itt csak azt kell megállapítani, hogy az összes buncselekmények szempontjából a 18-ik életév a fiatalok korhatára a ezen belől a 12 even felüli gyermekekkel rendes körülmények egyforma elbánás alá esnek.

Ezek bűnügyeinek elbírálására szerveztetett a törvény alapján a „Gyermekekbiróság” a törvény végrehajtása tárgyában 1909. évi december 16-ikán 27,100 I. M. sz. a. kiadott igazságügyi miniszteri rendelet által.

Ezen rendelet szerint minden járásbiróságnál a fiatalok összes bűnügyeinek elintézését egy, erre a célra személyes tulajdonságainál fogva legalkalmasabb bíróját kell kijelölni. A törvényszékeknél pedig még a vizsgálatot is allandóan ugyanazon vizsgálóbíróra kell bízni. És a fiatalok törvényszéki ügyeinek elbírálása egészen külön tanácsra van bízva, a mely tanács intezi el a fiataloknak a járásbiróságoktól felebezett ügyeit is.

Mindezen kijelöléseket az igazságügyi miniszter hagyja helyben.

A „Gyermekekbiróság” teendőinek nemi megkönnyítésére állanak az ugynevezett „pártfogók”, vagyis olyan egyének, a kik erre a tisztre önkényt vállalkoznak. Vannak ugyanis olyan jótékony egyesületek, a melyek a gyermekek és fiatalok társadalmi védelmével foglalkoznak. Ezek az ugynevezett *patronális* egyesületek és a *gyermekvédő liga*. Patronáze-egyesület ez idő szerint három van a fővárosban, u. m. protestáns (a református és lutheránus felekezet együttesen), a római katolikus és az izraelita patronáze.)

Ezek a pártfogók aztán beszerzik a fiatalok egyesiségére és életviszonyaira vonatkozó adatokat, az ugynevezett „környezet tanulmányt”, melynek célja annak a felderítése, hogy mi vitte a gyermeket a rossz utra s ra lehet-e bizni továbbra is arra a környezetre, a melyben eddig élt, vagy pedig a gyermek érdekében onnan kivéve, oly módon kell elhelyezni, hogy visszatérhessen a becsület útjára. És annyira fontos ez a „környezet tanulmány” (a mi olyan tényvázlat szerü

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az

Oroska és a szabadelmszot: Rákóczi teregető főtápláló Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-

pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölhetnek. Árjegyzék minden hang-

szerről külön köldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

osácsi és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

hadvezetők és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az

Oroska és a szabadelmszot: Rákóczi teregető főtápláló Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-

pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölhetnek. Árjegyzék minden hang-

szerről külön köldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

jelentés), hogy ezt mindenkor az ügy tárgyalása előtt kell megszerezni.

A gyermekbíróság nem tarthat tárgyalást a gyermek vagy fiatalok születési anyakönyvének beszerzése nélkül, mert csak az életkor biztos megállapítása után szabhatja ki a törvénynek megfelelő büntetést.

Igy például a törvény — a mit Büntető novellának (Bn.) nevezünk — kimondja, hogy oly fiatalok ellen, ki a cselekmény elkövetésekor életének 15-ik évét még be nem töltötte: fogházbüntetés csak a leg súlyosabb esetekben állapítható meg. (Bn. 26. §.)

De nem tartható meg a gyermekbírószági tárgyalás védő nélkül sem. A Büntető perrendtartás ugyanazt jelenti ki, hogy az életkor tekintetében csak azok részére rendelendő hivatalból védő, a kik a cselekmény elkövetése idejében életüknek 16-ik évét még be nem töltötték. (56. §.) Azonban — habár a törvény ez intézkedést kifejezetten meg nem is változtatta — nyilvánvaló dolog, hogy midőn a 16 éven aluliakkal egy elbírálás esnek mindazok, a kik a 18-ik évét még be nem töltötték: a 16 és 18 év közöttieknek épen úgy védelemre van igényük, mint a 16 éven aluliaknak. És amennyiben választott védőjük nincs, hivatalból kell védelmet rendelni számukra.

(E tekintetben a fővárosban nincs semmi nebezég, mert a „Gyermekvédő liga” gondoskodik arról, hogy minden gyermekbírószági tárgyaláson legyen jelen egy általa kiküldött ügyvéd, a ki a védelmet teljesítse.)

A gyermekbírószági tárgyalás nyilvános ugyan, de óvakodni kell attól, hogy ez a nyilvánosság a fiatalok hátrányára történjék, az ő későbbi erkölcsi életére befolyást gyakoroljon. Épen azért ebből a szempontból a nyilvánosság némi korlátozás alá esik a fiatalok egyáltalában nem bocsáthatók be az ilyen gyermekbírószági tárgyalásra. A hírlapok pedig megértve a törvény és rendelet nemes célját, a gyermekbírószági tárgyalásokról nem hoznak részletes tudósítást s a nevek nyilvánosságra hozatalát kerülik.

A gyermekbírószági tárgyalás — a mennyiben a helyi viszonyok engedik — teljesen elkülönített helyen történik és pedig — szintén a mennyiben lehetséges — külön tárgyalási napokon. És még arra is kell ügyelni, hogy a tárgyalás alkalmával a fiatalok ne érintkezessenek felnőttekkel.

A tárgyalásra rendszeren meg kell idézni a fiatalok törvényes képviselőjét, vagy gazdáját, munkaadóját, a kinek állandóan tartózkodik.

A gyermekbírószágoknak kötelességükké van téve, hogy a fiatalokkal atyai szelidséggel bánjanak, ne megrogzított bűnösök, hanem eltévelyedett gyermeket lássanak a vádlottban, — igyekezzenek annak lelkére hatni, hogy bűnösséget töredelmesen beismerve és megbánva, felakadjon lelkében a bűnbánat és a jó utra térés utáni

vagy forrása. De azért a bűnnek nem szabad büntetlenül maradni, hanem azt kell szem előtt tartani, hogy a megfelelő büntetéssel rájuttassák s a fiatalok vissza-zártassák a hasznos társadalomba.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A prisziáni kasszabetörés.

Irta: Máthé Miklós torzsermester.

Csak kevés azok száma az emberiség között, a kik a pénz őrögi csábításának ellentánni tudnak. Alig mulik el nap, hogy a pénz utáni vagy hatása alatt elkövetett lopus, rablás, sikkasztás vagy csalásról ne ballanánk. A haszonlesésből eredő bűnök a leggyakoribbak. Csak értelemi szerző legyen, résztvevő akad mindjárt elég.

A haszonlesésből elkövetett eme bűncselekmények között nem egyszer akad olyan, amelynek véghezvitelkor már előre látják a tettesek, hogy azt oly észrevétlenül, oly titokzatosággal nem végezhetik el, a melyik a cselekmény kiderítését lehetetlenné tenné vagy csak nagyobb mérvben is megnebezítené.

Ilyen például a Wertheim-szekrényekbe való betörés. A Wertheim-szekrényekbe való behatolásra még a szakavatott kasszafurok is sok idő kell. Ezek azonban mégse szokták az ilyen pénztartályokat a helyükből elszállítani, mert tudják, hogy sokkal kevesebb lár-mával és észrevétlenebbül kifurhatják és kifoszthatják ott a helyszínen, míg elszállításuk könnyen és mindenki előtt feltűnő lenne.

Az amolyan tanulatlan s inkább a nyers erőre, mint a tudásra és kellő tapasztalatra támaszkodó betörők azonban, sem hozzá való szerszámmal, sem megfelelő tudással nem rendelkezvén egy ilyen pénztárszekrény — ugynevezett — modern módon való kifosztásához, annak a helyszínen való összetörése illetve a rajta való részvágás, az ő kezdetleges szerszámaik használata mellett sokkal nagyobb zajjal jár, mint a melyet egy betörő felelem nélkül eltűrhet, ennél fogva mit se adva arra, hogy a legelső ember feltartóztathatja és kérdőre vonhatja őket annak elszállítása közben, egyszerűen kiemelik az illető épületből, s a míg lehet vagy szükség, karón vagy köteleken emelve, aztán pedig kocsin valamely félreeső helyre elszállítják, ott aztán baltával, vésővel neki esnek s a legnagyobb brutalitással szétverik vagy áttörik ezt a modern alkotmányt, csakbogy tartalmához hozzájuthassanak.

Ez a feltűnő körülmény aztán igen sokszor megkönnyíti a nyomozó munkáját. Mert, ha jó összeköttetése van, bamarosan talál alkalmas egyénre, a ki a tettesek vagy csak azok egyikének is kilétét, vagy irigységéből vagy valamely kitűzött díjért besugja neki.

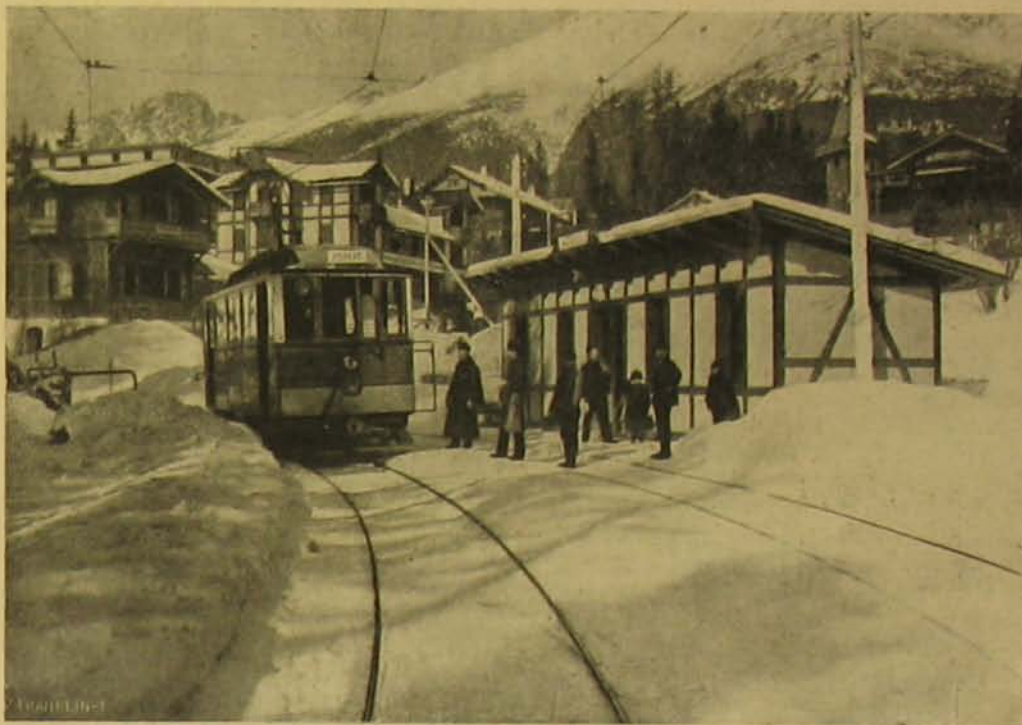
Ilyen módon sikerült kideríteni az alábbi esetet is. 1908. évi november hó 30-án a bukini körjegyző távbeszélőn arról értesítette a körpai őrsöt, hogy az nap virradóra ismeretlen tettesek, Priszian közszékbázába, az ablakot betörve, behatoltak s a község tulajdonát képező 600 K értékű Wertheim-szekrényt, a benne volt 695 K 22 fill. készpénzzel és 865 K 23 fill. értékű értékpapírral együtt ellopták.

A legjobb órák,

legszilárdabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Végállomás Ó-Tatrafüreden.

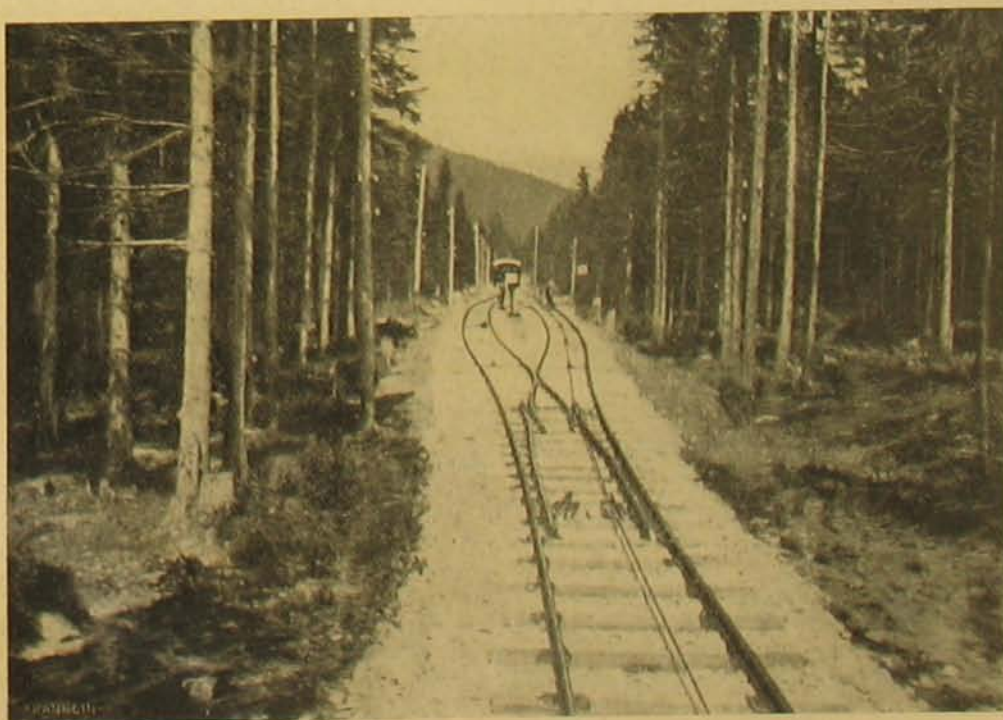
A síklő-vasút kitérője.

A tátrai villamos-vasút.

A Tarajkára vivő sikló-vasút alsó állomása.

A Tarajkára vivő sikló-vasút kitérője.

A tátrai villamos-vasút.

értéktárgyakat előkerítve, a tettéseket kiderítve és a bírósághoz bekisérve, szép eredménnyel térhetek baza a jól megérdemelt pihenésre.

Se szép eredményt, mint látjuk, Kiss örme:ter és társainak a lakosság közötti jó összeköttetése, fáradhatatlan kitartása és türelme folytán és a mi minden csendőrnek fölöttébb ajánlható, a jó és megbízható besugó közreműködése mellett érheték el.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK

A lóról.

Az emlékezet az a tehetése a lónak, melyet az emberek leginkább csodálnak. «A ló ostoba állat, de kitűnő emlékezetű» — így szól egy régi mondás; ma is az idomítók egy része azt állítja, hogy a lónak szellemi tehetései közül csupán az emlékezetére lehet bízni. Tény, hogy a ló tanulékonyágát jó emlékezte nagyban elősegíti. Erről a tárgyról a következőket olvassuk az «Uránia» folyóiratban, Máday István cikkében, a honnan mi is bemutatjuk az alábbi részeket.

Az idomító rendszerint arra törekszik, hogy ama gyakorlat közt, melyet a lólól kíván, s az előző gyakorlat közt, vagy a gyakorlat és helye, vagy a gyakorlat és ideje közt eszmétársítást létesítsen. A ló hamar megtanulja, hogy a «farat be» nevű gyakorlat után mindig rövid vágatát kívánnak tőle; hogy a pisztolylövés után vége a gyakorlatnak; hogy trombitajelre abrakolás következik; megtanulja azt is, hogy ha lovasa az országútról a szántóföldre vezet, akkor lépésből ügetésbe vagy vágatásba kell átmennie; hogy bizonyos gyakorlat után csemegére számíthat; vagy azt, hogy miután csemegét kapott, a legnebezebb gyakorlatot fogják tőle követelni. Így összeköti a ló a saját mozdulatait az észlelt jellel vagy parancsszóval; a czirkuszban állítólag minden gyakorlatot a zenedarabbal köt össze, melyet hozzá játézanak.

A szakirodalomban az emlékezőtehetőség különböző fajairól van szó, úgymint: szó-, tény-, személy-, idő- és hely-emlékezetéről; ezek azonban inkább csak példái az emlékezésnek, nem pedig fajai. Hogy a ló bizonyos hangokat, pl. szavakat, melyeket gyakran hallott, újra felismer, azt már említettük, midőn a ló hallásáról szoltunk. Egy orvosnak olyan kocsilova volt, mely állítólag több betegnek a nevét ismerte, s akármelyik beteghez akart az orvos hajtani, csak a nevét kellett kimondania s a ló magától odatalált (Zürn). Ez az adoma azok alapján, a miket a ló azóismeretéről mondtunk, alig érdemel bitelt. Valószínűbb ennél egy másik eset, melyet Perty közöl: egy londoni vízárús hámoslova megtanulta 70—80 vevőnek a lakását, miután ugyanazon sorrendben kellett őket felkeresnie.

A mi a személyeket vagyis az egyes embereket illeti, ezekre vonatkozólag nem valami jó a ló emlékezte. Fillis egyenesen azt állítja, hogy a ló nem is figyel a személyre, csupán a csemegére, melyet az ember magával hoz. Ennek az állításnak ellene szól a mindennapi tapasztalás. Igaz, hogy a legtöbb ló csak akkor alkotja meg magában egy bizonyos embernek eszméjét (képzetét), ha már szaglása, látása, fájdalomérzéke stb. erős benyomásokat nyertek tőle. Egy bizonyos személy képzele aligba fog a ló lelkében gyökeret verni, ha a

ló érdekeivel s ezek útján érzelmi világával összefüggésbe nem kerül; mi, emberek is igen hamar elfelejtjük a nekünk közönyös személyeket, még ha éveken át a naponként láttuk volna is őket; míg az olyan embert, a kit megszerettünk vagy meggyűlölünk, életünk végéig emlékeztünkben tartjuk.

Lássunk néhány példát az irodalomból: egy «Mentor» nevű versenyló — jelenti Zürn — hangjáról ismerte fel Dawson trainert, a kitől sok évvel ezelőtt egy izben kegyetlen büntetést kapott. — Egy «Ulrike» nevű kancza, melyet Spohr ezredes négy hónapig idomított, megismerte régi mesterét 10 évvel később; ismét köpenyegének bal zsebében kereste a kenyeret, ismét engedelmesskedett Spobr különös parancsszavaira, mint régen. Egy másik «Lady» nevű kancza, mely Spobr nál volt javításban s mely azután ismét felvette rossz szokásait: Spobr két évi távolléte után is felülni engedte, de rajta kívül senkit.

Időemlékezetnek vagy időérzéknek azt a képességet hívják, hogy valaki öntudatlanul méri, számolja az időt. Vannak emberek is, a kiknek időérzéke — kivált gyakorlás útján — magas fokra emelkedett; mégis el kell ismernünk, hogy e tekintetben a lóval nem vetekedhetünk.

A ló nem ismeri a nap szakait, a munka, a pihenés, az etetés idejét. Báró Hobenbübel ezredes egy lova, mely oszlopok (Pilaren) közt idomítva naponként 50 lépést tett jobbra és balra, mindig meglassította járását az 50-dik lépés után, mikor az idomító tévedett s elmulasztotta a gyakorlatot idejében megszakítani.

Egy köszénbányában minden ló napjában 30-szor teszi meg útját a azután magától keresi fel az istállót; ha előbb akarják az istállóba vezetni, míg a 30-dik járatot le nem dolgozta, akkor — állítólag — ellenkezik.

Hogy a ló kiszámítja-e a vasárnapot, az vitás kérdés. Tény, hogy sok ló már szombaton este elárulja viselkedésével, hogy bosszabb pihenésre készül. A kétkedők ezt úgy magyarázzák, hogy a ló ápolóinak különös viselkedéséből s a zajnak különös fajaiból (pl. barangozás, kurjongatás, a legénység fenmaradása késő estig, nyugtalanóság a kantinban) — ezekből következtet a szünnapra. Bizonyos, hogy az említett tények a lónak, mint jó megfigyelőnek és a szokás uralma alatt álló állatnak figyelmét el nem kerülük; de az sincs kizárva, hogy több évi tapasztalat alapján megtanulja, hogy minden hetedik nap a pihenés napja.

A felhozott tények azonban nem alapulnak emberi értelemben vett számláláson. A számlálás nem más, mint számfogalmakkal való mérés. Ilyen fogalmak csak szavakhoz kötve keletkezhetnek. Ha egyes állatidomítók azt állítják, hogy egy kutya vagy egy majom 3-ig, illetőleg hétig számlál, ez azt jelenti, hogy az állat ismeri az egytől háromig vagy hétig terjedő számok neveit vagy jegyeit. Lónál ilyesmit eddig senkisért ért el.

Az a ló, a mely 30 járatot vagy hét napot kiszámít, épen úgy működik, mint az az ember, kinek ezt mondjuk: emlékeztess $\frac{1}{4}$ óra múlva, vagy: kelj föl holnap öt órakor. Az, hogy ezt az öntudatlan időmérést álmunkban is el tudjuk végezni, eléggé bizonyítja, hogy ez a működés teljesen más jellegű, mint a fogalmi számlálás.

Igen érdekes a következő kérdés, mely a ló helyemlékezetére vagy tájékozódóképeségére vonatkozik.

A vad lónak fontos érdeke volt abban, hogy dús legelőkét vándorlásai közben újra feltaláljon; a szelid ló

A magyar királyi csendőrség éves figyelmébe!

Minden csendőr, ki órát, ékszer, gramofont vagy áruját más értékes tárgyat vásárolni, nálam követheték beszerezhet: 40 kor.-ig havi 4—5 kor., 60 kor.-ig havi 5—6 kor., 80 kor.-ig havi 7—8 kor., 100 kor.-ig havi 9—10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség szerint: Az órákól 10 évi jórallás, felülben tisztességes kiszolgálás. — 1 gramofon kitűnő kivitelű, 20 darabba; 10 nagydupla lemezzel, 100 lóval, portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél szívesen házzhozzók, miután évi bérletjegyem van. Kérjen árjegyzéket.

Brueker Győző Nándor és Tsa

magyar műórás és műötvös

Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A sikló-vasút egy kocsija a sportezerek számára való pótkocsival.

A sikló-vasút felső-állomása a Tarjékán.

A tátrai villamos-vasút.

megjegyzni magának a helyet, melyen tartották, vagy a hol csak egyszer is etették; egyszeremind erős vágyat érez arra, hogy a helyeket ismét felkeresse. Minden kocsiló betér abba a korcamaudvarba, melyben egyszer abrakot kapott, akkor is, ha azon az úton éveken át nem járt.

Régi lakóhelye után a ló annyira kívánczik, hogy sok esetben több napi utat tett meg, s közben folyókat úszott át, csak hogy oda visszatérhessen.

Egy ló megismerte régi istállóját nyolcz év multán (Romanes); néhány ló mintegy 800 kilométernyiről tért vissza, miután már hónapokig tartották őket az új lakóhelyen (Kengger); a fentebb említett „Ulriko” (Spohr) éjjel, sötét erdő közepén megtalálta az erdőszlakot, melyben délben csak két óra hosszat pihent volt. (Ez utóbbi esetben a szaglás is játszhatott szerepet.)

En „Fatima” nevű kanczámmal tettem kísérleteket, melyek eredményét itt röviden közlöm. Fatima azonnal visszatér az istállóhoz, valahányszor eleresztem a kantárszárát; visszatér akkor is, ha még csak 30 lépésnyire lovagoltam el az istállótól. A mi azt bizonyítja, hogy háts lovaink, melyek naponként 22 órát istállóban töltnek, a maguk jószántából már nem is kívánják a mozgást.

Ha kint a mezőn bocsátottam el a kantárszárát, akkor Fatima visszanezgett, majd — rendszeren nagy ívet írva le — visszafordult és ügetni, sőt néha vágatni kezdett ugyanazon az úton, a melyen jöttünk; az utat sokszor megrövidítette s a kerülőket, melyeket menet csináltunk, nem ismételte. Néhány napi gyakorlás után rájött Fatima, hogy minden barázdá egy (kocsi- vagy ország-)útra torkollik s hogy minden országút a városba vezet. Csak az maradt kérdéses, hogy melyik irányban. Ettől fogva Fatima a legközelebbi szántóföldön, mely útjába esett, irányt változtatott s a barázdán folytatta útját mindaddig, míg egy kocsiútra nem ért, itt többnyire megállt s megazogolta az utat, hogy útjellegéről — azaz járt voltáról — meggyőződjék; aztán találgatta, hogy „jobbra”-e vagy „balra”-s az egyik irányt választotta. A „találgatás” tisztán emberi fogalom ugyan, de nincs szó, mellyel Fatima tájékozódása módját az úton hívebben jellemezhetném.

A laktanya felé való útján Fatima kikerül minden fizikai és pszichikai akadályt, azonban a nélkül, hogy irányt tévesztene; kikerül egy széles árkot, egy vasuti vágányt, egy puszta, melyben ugat a kutya; néha hozzásegődik más lovakhoz, sőt tehenekhez is és velők akar legelni; a laktanyán kívül levő trágyadomb is feltartja útjában: néhány perczig szaglászva járkál rajta. Már fentebb — az érzékek tárgyalása alkalmával — említettem, hogy a laktanya kapuját nem ismeri, hanem minden lószagú házba be akar menni.

A ló bazatalálása nem alapul egyedül a saját nyomának vagy az ismert útnak felkeresésén; bizonyítja ezt a következő esetek:

Darwin egy lovát Angliából Wight szigetére vitte; ez a ló minden kilovaglás alkalmával légvonalban régi hazája felé igyekezett, nem pedig a kikötő felé, melyben a hajót elhagyta volt.

Spohr ezredes egy lovat említ, mely oly pontosan mutatta az irányt hazafelé, akár egy mágnesű: minden más irányban nyugodt lépést ment, míg a hazafelé vezető irányban mindig „döcögött”, azaz nem akart tiszta lépést menni, csak nyugtalan apró ügetőlépést. Spohr igyekezett a lovat megtéveszteni azért, hogy

órákig az erdőben keresztül kasul, majd meg körhöz lovagolta; hasztalan, a mágnes oly biztosan működött, mint azelőtt.

Magam figyeltem meg a következő tényt: mintegy 20 pót-ló (fiatal ló, remonda) részestül idomításban egy tiszt parancsa alatt; a 20 lovas nagy kört lovagol a tiszt körül; a kör átmérője mintegy 40 lépés. A tiszt, ki eredetileg a körközepponjtján állt, lassanként a kör kerületéhez közeledik a nélkül, hogy helyét elhagyta volna. Észreveszi, hogy nincs a helyen s a kör közepére megy. Ez ismétlődik minden 10 perczben. A lovakat a laktanya mágnesként vonzza; minden körnél néhány lépéssel közelebb jutnak a laktanyához, s így az egész kör 10 perczenként 20 lépésnyi, vagyis óránként 90 méternyi sebességgel vándorol hazafelé.

Az itt tárgyalt jelenségek igen komplikált, összetett lelki működések, melyeknek ismeretlen elemét, az irányérzékét, különböző elméletekkel próbálták magyarázni.

Van egy elmélet, mely felteszi, hogy az állatok megérzik a föld delejes áramait, s a légkör villamos feszültségét s ezek szerint igazodnak. Ez a feltevés ugyan egyelőre igen merésznek látszik, de Thauziés tanárnak az ez évi genővei lélektani kongresszuson közölt postagalamb-kísérletei valószínűvé teszik az elmélet helyességét, legalább a madaraknál.

Egy másik feltevés szerint az állatnak minden pillanatban általános benyomása van saját helyzetéről, mely helyzeti benyomás az addig veghezvitt fordulatok öntudatlan emlékének eredője. Természeti (vad) népek is megtartják ezt a benyomást a legsűrűbb erdőben is és mindig egyenes vonalban találnak haza. Művelt ember is elsajátíthatja, illetőleg tökéletesítheti ezt az érzékét gyakorlat útján, mint a vadászok, erdészek, hegyi vezetők példája mutatja. Ezek az emberek néha elvesztik tájékozódóképességüket; akkor idegeaik és bizonytalanok; ezt a jelenséget „kergeség”-nek (=Verdrehtwerden) hívják.

Ez a jelenség a következő feltevéshez vezet bennünket, mely Darwinól származik: a tájékozódást az agyvelőnek egy különös része végzi. Goltz (1870) óta a physiologusok nagy része azt tartja, hogy a belső fül ún. n. tömkelege a tájékozódás szerve: a függőleges irányú tájékozódásnak, vagyis az egyensúlyérzéknek a szervét az úgynevezett otolithonokban, a belső fül apró mészjegecseiben, a szélrészsa irányainak megfelelő tájékozódás szervét pedig az ívjáratokban vélik feltalálni. Azonban Bourdon kísérletei, melyeket emberekben végzett s szintén az ideji lélektani kongresszuson mutatott, be, kétségessé tették a belső fül szerepét a helyzeti érzésben.

A jövő kutatásnak lesz a feladata leírni és megmagyarázni, hogyan találja meg a hazavezető irányt pl. egy zsákban elszállított macska.

Egy negyedik feltevés azt mondja, hogy az állat a nap állását ismeri s e szerint igazodik. Ez talán áll a vándormadarakra, de a ló oly távoli tárgyak képei iránt, milyen a nap, nem érdeklődik.

Egy ötödik feltevés a szélirányt s a hőmérséklet vezeti irányadóul. Tudjuk, hogy a vad lóra nézve a szélirány megfigyelése életkérdés; lehetetlen, hogy a különböző világítják felől fúvó szeleket erősség, hőmérsék és nedvesség tekintetében meg ne különböztessék. Minthogy a mindennapos légmozgás többnyire ugyanegy irányban történik, a ló biztosan ismeri ezt az irányt, és a szélrózsa többi irányait az egy ismert irányhoz viszonyítja vagyis öntudatlanul szögmérést végez.

Ismét eljutottunk az öntudatlan számításokhoz. Fel-

BUTOR

készpónzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képek megkijeznek ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

használok az alkalmat arra, hogy a kérdésszerű jelenséget saját mindennapi — helyesebben éjjeli — életünkben vett példával világítsam meg. Ha éjjel haza jövünk és nem akarunk világot gyújtani, végigmegyünk lakásunkon, a nélkül, hogy minden szobánk bosszát, aztán a következő ajtóhoz vezető irányt a sávilincs magasságát mérniünk vagy akár csak becsülnünk is kellene; mégis «eltaláljuk» a távolságot, az irányezőget, a magasságot öntudatlanul, ép úgy, a mint öntudatlanul azaz szándékos figyelem nélkül sajátítottuk el őket. Izmaink és idegeink emlékeztetése gyakran végzett mozdulatokra biztonságban vezérel bennünket, mint a számlálás és becsülés összetettebb, tudatos munkája; ne csodálkozzunk hát rajta, hogy a ló, mely magasabb munkát nem ismer, az alsóbbrendűt jobban végzi, mint mi.

KÉPEINKHEZ.

A tátra villamos vasut.

Még alig pár évtizede, hogy a Tátravidéke hazánk lakosságának nagyobb része előtt ismeretlen volt. Sőt az újságot nem olvasó alföldi közönség előtt ma is általános hiedelem, hogy így téli időben a farkasok által felfalt drótos- és ablakostótok után visszamaradt osztrák szerepelnek mértékteljes oszlopok gyanánt a magas Tátrában. Pedig a dolog nem így áll. Ugyanis, mióta a Tátra vidékén rendszeres vasuti közlekedés van, nagyot változott a világ sorja ott is. Télen úgy mint nyáron zajos, vig élet van a havas bércek között. Itt nemcsak a hazai, hanem a külföldi úri közönségnek is kedves szórakozási helyévé lett a Tátravidéke. Modern vendéglők, szállodák és mulatóhelyek állanak a szórakozás céljából odagyülekező vendégek rendelkezésére és a mint a jelen számunkban közölt képeken is látható, villamos síklóvasut szállítják a vendégeket a másként nehezebben és fáradságosabban megközelíthető helyekre. Az igaz, hogy drága multság egy ilyen tátrai téli szórakozás, de bőven kárpótolja azért a vendégeket a gyönyörű téli tájkép szemlélete, a téli sport-nemek, változatos sorozatában való részvétel, az ózondus, egészséges tiszta levegő, s a minden kirándulás után rájuk váró és a legkényesebb igényeket is kielégítő kényelemre és ellátásra berendezett szálló- és mulató helyiségek. Így aztán nem csoda, hogy a kinok ideje és pénze is van rá, szívesen keresi fel téli időben is a magas Tátra vidékét.

HIREK.

Hatvanéves csendőrség. Folyó hó 18-án múlt 60 esztendője, hogy Ausztriában és Magyarországon, az akkori viszonyoknak megfelelően, osztrák pátena alapján életbe lépett a csendőrségi intézmény. Az akkori csendőrség, bár hivatása lényegében a maihoz hasonlóan a közbiztonság fenntartása felétti örködés volt, hazánkban nagymórvü idegonkedéssel találkozott s nemzetünk rokonszenvét az alkotmány visszaállításakor történt feloszlásáig sem tudta megnyerni. A os. kir. csendőrség, a melynek Magyarországból való kivonása az 1867-iki kiegyezés egyik alapfeltétele volt, 1867-ben csak Magyarországon oszlatott fel, míg az erdélyi részekben továbbra is meghagyották s ott, mint olyan, a mostani m. kir. csendőrségnek az 1881. évi III. törvényozik alapján történt szervezéseig, teljesítette a közbiztonsági szolgálatot. Ezekeszerint tehát 1867-től 1881-ig oszpan

az unió előtti Magyarországnak nem volt csendőrsége, de éppen e 14 esztendő szomorú tapasztalata, a mely idő alatt közbiztonságunk, főként az élet- és vagyonbiztonság, igen laza állapotba jutott, indította az akkori kormányköröket arra, hogy a fennebb idézett törvény-czikkal az 1850. január 18-án szervezett és a kiegyezés után megszüntetett intézmény helyébe a mai életképes és az ország előtt rokonszenves m. kir. csendőrségi intézményt szervezzék. A m. kir. csendőrség tehát bár önálló intézményként szerveztetett, az erdélyi — 1876 április végéig os. kir., azontul pedig m. kir. — csendőrség révén mégis okronologikus kapcsolatban áll és lemenőúgbeli rokona a most 60 éves jubileumát ünneplő os. kir. osztrák csendőrségnek. A csendőrségi intézmény 60 éves fennállásáról, egyes napilapjaink is megemlékeztek volt, így a többek között a «Pesti Napló» folyó évi január 19-iki számában «A jubiláló csendőrség» czim alatt, az akkori és mai csendőrség összehasonlítása után, a m. kir. csendőrségről a következőket írja: «A mi mai csendőrségünk olyan kiváló, annyira magasságban van az ő nehez, felelősségteljes feladatának, hogy talán nincs is szűkeg ilyen évforduló alkalmakra és még kevésbé van szűkeg közjogi izü magyarokclásra, hogy kedvünk szerint dícsórájuk őket és a sürgős aktualitásokról feljűk fordítsuk tekintetűnket. Mert ha van közűk a hatvan év előtti eseményekhez, ha nincs, az mindenesetre vitathatatlan, hogy kevésintézményűnkre nézhetűnk olyan meglegedéssel, mint a csendőrségre és kevés dolgunkban dícsokdhotűnk el olyan haladásal, mint a milyent a magyarországi közbiztonság mutat, ugyanaz a közbiztonság, amelynek ezek a szálas-vállas, tagbaszakadt, derék emberek: a csendőrök a hivatalos argumeni. A nagyközönségnek és különösen a nagyvárosi publikumnak sejtelve since róla, hogy a csendőr feladata mennyire nehez, a felelősségek mily nagy, s hogy a munkája mennyi értelmet, okosságot, éleslátást, gyors és jó judieumot követel. Csupa értékes tulajdonságot, amely hivatottá teszi rá, hogy ne csak üldözője és parforce vadász legyen a menekülő büntetetlenek, hanem egyben vizsgálóbíró is legyen, aki elsőnek jelenvén meg a büntett színhelyén, pontosan megfigyeljen, észrevegyen mindent, következtessen jelekből megítéljen, helyzeteket felismerjen és az iniciatívájából cselekedni tudjon. Még pedig nem ám úgy, hogy minden tettét, vagy ítéletét előre megszabja, megállapítja a törvény írott betűje, hanem igenis úgy. ahogy az okossága parancsolja, a belátása rendeli, közben azonban óvatosan ügyelve rá, hogy ez okossági parancs összeűtközésbe ne kerüljön a törvénnyel. Érzékének kell lennie hozzá, hogy gyorsan, okosan cselekedjék, jó kritikával, anélkül azonban, hogy a saját impulzuson, a pillanatnyi felismerése kollizióba sodorhatná a törvénnyel. Írott instrukciói nélkül, így, ösztönszerűen rálatolni a helyosre, a jóra: érdem, és akinek érdem a kötelessége, arról igazán elmondható, hogy sulyos és felelősségteljes kötelességet rótt rá a sors. Amellett az örökös koozkázat, akárhányszor a halálveszedelem az, a mivel a csendőrnek utja szegve van. Hiszen a szolgálatuk természete hozza magával úgy, hogy nemcsak az elkekeredett gonosztevőkkel folytatnak akárhányszor élet-halál harcot, hanem mindig és mindenkor ők sietnek a biztonság védelmére, ahol ennek oltosségei támadnak. Ellenlenség, akármilyen formában. Például olarni vészek alakjában. Tűzvédeznél, árvízkatasztrófánál, bányaszeronosótlonségnél és az elemek elleni küzdelom annyi más esetében mindig ők jelennek meg elsőknok mentők gyanánt a veszedelmek

színhelyén. Én allandó a munkájuk akkor is, amikor láthatóan békaország van mindenütt, szikra ki nem pattan, hogy tüzzre lobbantson, víz ki nem csap, hogy elárasztson, hánya nem robban, hogy százakat öljön ha lomra és véletlenül nincs a környéken senki, aki most fogna szorosabban egy kést, vagy most hánytorgatna a fejében szörnyű tervet. . . A csendőr ilyenkor is, ebben az abszolút szélcsendben is dolgozik, a környéket járja, vizsgáló szemmel a akárhányszor a pusztu megjelensévéől végzi el azt, amit tanító, pap és élő lelki ismeret elmulasztott: örök tudatába vésmé a jámbornak, a szegénynek, a tudatlannak, hogy van itt a földön egy élesen látó igazságszolgáltatás, amely szemmel tart mindent és figyelmét nem kerülheti el semmi. . . Ki lenne megmondhatója, hogy a váratlanul felbukkanó kakinetoll, a váratlanul elővillanó csendőrszurony ott a vállon, már hány gonosz, még csak vajudó tervet fojtott meg csirjájában és riasztott el, mjelőtt a bűn végrehajtására került volna a sor. . . Aki valaha munkában látott csendőröket, aki figyelte a józan okosságukat, a higgadt-nágukat, amelylyel átvették szerepüket ott, a hol szük-ség lett rájuk, lehetetlen, hogy ne bizonyos megilletődéssel gondoljon e derék férfiakra, a komolyságukra, a melytől olyan távol van a detektivi tulbuzgóság Sherlock Holmeskedése. És a ki valaha forró nyári napon találkozott velük, a mint a rekkenő melegben és mégis katonásan szigorúan lépkedtek tovább a poros országúton, meleg posztóruhájukban, fegyveresen — lehetetlen, hogy ne bizonyos büszkeséggel, és megelégedéssel szemlélje őket, az egészségesnek, erőnek és hasznos szolgálat készségnek a luaba és izomba suragott szoborképeit. Öszinte köszönetet mondunk a „Pesti Napló”-nak azért az őszetlen jóindulatáért, a melylyel intézményünk iránt viseltetik.

Megzavart bál. A szabolemegeyi Rétközteremes köz-ségben január 16-án megtartott bál alkalmával, éjjél tájban verskedés keletkezett. A verskedést megakadályozandó, az ott felügyelet czéljából jelen volt Fekete Ferencz és Lonárt András kisvárdai őrabeli csendőrök-ből állott járőr a tömeget szuronyt szegyezve szétoszlatásra hívta fel. A járőr felhívása után Haluscák János rétközberencei lakos a tömegből kiválva, a járőr elé ugrott a mindkét csendőr szuronyát megragadta a azt ismételt felhívásra sem bocsátotta el. Lonárt csendőr, miután a tömegben kardot nem ránthattott, nehegy le-fegyvereztetésének forgópisztolyt ragadott a azzal a támadó Haluscákot halcsipőn löve, súlyosan megsebe-sített. A fegyverhasználat után a megzavart rend helyre-állott. A megsebesült Haluscák a kisvárdai kórházba szállítottott.

Kérelem. Csizek János irnok, szatmárhegyi lakos, kéri az 1905-ben Szatmárhegyen állomásozott Bólkény Pál akkori őrabezetőt, ki ma a IV. vagy VIII. kerület állományában szolgál, hogy címét vele tudassa.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéz-iratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlaltal kapcsolatos kérdésekre csak az esetben

válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelen-tőséggel szolgálattal ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen a így a felesleges kérdőszóköté-seknek eleje vételessék. Épp így módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

E. M. és. Enyiczke, 52. és V. T. M. Szolgálati ügy.

Nyelki. „A megoldatlan kérdés” cz. cikke fantasztikus, de helyesen gondolkodó fajra vall. Az őrsön még zsoldfizetéskor sem találni 3-400 koronánál többet, az pedig nem akkora ősz-szeg, hogy valakit oly merész tett alkövetésére csábítson, mint a hogyan Ön azt kiszinezte. Ugyanezért a cikket nem közölhetjük.

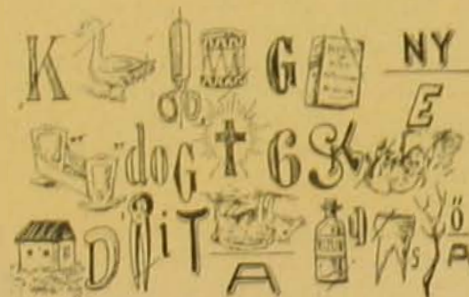
Csendőr. 1. Közöséges lopás; hivatalból. 2. Tekintet nélkül a lopott dolog értékére: büntett. 3. Köteles visszadni.

T. J. ez. őrv. Kosát. Lopás kísérlete és testi sértés a gyé-gyulási időtartamhoz képest.

G. B. Díjtalanul.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Versitalány.

A surlangjáról ismered,
Négy betű a neve.
Mely betűjét csaróid fel,
Tengerben a helye.

Képtalány.

ERZSÉBET RRR

Megfejtési határidő: 1910 február 7.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kioszolva.

Lapunk f. évi 3. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: „Jól megy a hajó, ha jó a nem laza kéz-ben van a kormány”. — Szótalány: 19/27.

Betűtalány: „Kükötőné”.

Helyesen megfejtették: Juhos K. őrv. Szolnok, Ottó őrmes-ter Jászvásár, Kövi P. ez. őrv. Vida L. ez. Zákány, Karácsony őrm. Kolozsvár, Szabó őrv. Feketehalom, zilahi őrs, Horváth J. őrm. Ponyó, Pakucs D. ez. őrv. Balyi József csendőr Hernád-zsadány, Hatala Mihály őrm. és neje Maczonka, Pál János csendőr Zaámok, Pál Sándor őrm. Szeged, Elek Bálint csendőr Buttyin, Petrovits Sándor ez. őrv. Péterréve, árva-bolhorai őrs Kovács M. őrmester és neje és Pogyi M. őrv. Hernádnadrág.

A kioszolt Erzsébet királyné sanatorium-sorsjegyet Karácsony őrmesternek Kolozsvárra elküldöttük.

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS

Csusz, közbélyény, reuma ideges fejfájás, hűlés, idegbaj, mindennemű esonbántalmak ellen kitűnő hatásúnak bi-zonyult szer

Vasakra menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatása van. Valódi csak nálunk kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy után-vétel küldve

Szenthe Lajos gyógysz. Budapest, Damjanich-utca 2.

HIVATALOS RÉSZ.

Szakaszok áthelyezése.

A m. kir. VI. számú esendőrkerület szombathelyi 2. szakasza, 1910. január 14-én, Kőrmendre, a kaposvári 3. szakasza pedig, 1910. január 15-én, Szigetvárra helyeztettek át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kéziratok.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratokat méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves Jekelfalussy gyalogsági tábornok!

Magyar ministeriumom lemondása és saját kérelme folytán Önt honvédelmi magyar ministeri állásától bű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett ezenel kegyelomben felmentem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

Ferenc József, s. k.

Wekerle Sándor, s. k.

Kedves Huzni vezérőrnagy!

Magyar ministerelnököm előterjesztésére Önt katonai szolgálaton kívüli viszonyba való áthelyezése mellett honvédelmi magyar ministeremmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

Ferenc József, s. k.

Gróf Khuen-Héderváry, s. k.

Legfelsőbb elhatározások.

Honvédelmi magyar ministerium előterjesztésére: innámi Bolgár Ferencz államtitkárt, ezen állásától bű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett saját kérelmére felmentem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

Ferenc József, s. k.

Jekelfalussy Lajos s. k.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1909. évi december hó 25-én Wallaseben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Holck László, választott lakhely: Szeged.

Tyll László, választott lakhely: Budapest, II. számú esendőrkerületbeli várakozási illetékel szabadságolt őrnagyoknak a megejtett újbóli felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlanoknak az állandó nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

A nyugállományba helyezés napja: 1910. évi január 1.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi január hó 4-én, Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Dobos Gyula, m. kir. IV. számú esendőrkerületbeli várakozási illetékel szabadságolt őrnagynak, a megejtett újbóli felülvizsgálat alapján, mint rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlannak nyugállományba helyezését legkegyelmesebben elrendelni és megparancsolni méltóztatott, hogy nevezetnek ez alkalomból a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék.

Az állandó nyugállományba helyezés napja: 1910. évi január 1-je.

Választott lakhely: Debreczen.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi január hó 6-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

somlyói Szilágyi Ödön, m. kir. VIII. számú esendőrkerületbeli várakozási illetékel szabadságolt őrnagynak saját kérelmére az állandó nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben elrendelni és ez alkalommal az alezrecesi ezimet és jelleget díjmentesen legkegyelmesebben adományozni, valamint megparancsolni méltóztatott, hogy nevezetnek a legfelsőbb megelégedés tudtul adassék.

Az állandó nyugállományba helyezés napja: 1910. évi január 1-je.

Választott lakhely: Budapest.

Ő császári és apostoli kir. Felsége 1909. évi december hó 30-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Pavlov Demeter, m. kir. II. számú esendőrkerületbeli esendőrnek, előjárójának a vízbehulástól saját élete veszélyeztetésével történt megmentéséért az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Nyugállományba helyezetttek:

1910. évi január hó 1-ével:

Kösa Imre, VIII. számú esendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Tiszadada.

Kovács Fülöp, III. számú esendőrkerületbeli járásőrmester, a felülvizsgálati szabály 38. §-ának b) pontja értelmében,

Tartózkodási hely: Kiskunfélegyháza.

Okirattal megdicséértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelője által:

Hajnal Aludár, VII. számú esendőrkerületbeli számvivő-tiszthelyettes, 18 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen a pótzásárnynál számvivő-tiszti helyen ügybuzgalommal teljesített, eredményes működéséért és példás magatartásáért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmitéle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legjobban képes újragyártani és nem olcsó, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Előléptettek:

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:
1910. évi január hó 1-ével:

Sándor József csendőr címzetes őrmester, *őrsvezető*
címzetes őrmesterré; továbbá:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Nagy József III. Ivancsik Andriás, Imre Mihály,
Makaria Sándor, Bardó Péter, Ruzs Teofil, Salamon
Ferencz, Váradi Dezső, Szabó Károly, Nagy Péter,
Cseh Péter, Nagy György, Kovács János, Birtalan Lajos,
Szilák János és Ilyés András csendőrök, végül

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Weinacht Mihály, Baranyai János I., Hegedüs Sán-
dor és Hencz János csendőrök, *csendőr címzetes őrs-*
*vezetők*ké.

Diszcrem adományozása.

Schrédli Károly, VI. számú csendőrkerületbeli járás-
őrmesternek, a m. kir. honvédelmi miniszter urnak az
1909. évi december 7-én 14.110/eln. szám alatt kelt
rendeletével a „Diszcrem 40 évi hű szolgálatokért” ado-
mányoztatott.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel el-
láttattak:

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Kampler Sándor ez. őrsvezető, 1909. december 5-én
és Siroki Mihály ez. őrsvezető, 1909. december 31-én.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Lazák János, Király József, Matisz Károly, Szabó S.,
Tóth Ferencz, Faragó József, Botos Géza és György
Bertalan, csendőrök; továbbá

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Krajczár János, Szalai Károly, Jakabfi József, Rá-
koczi János, Puha János, Tanczos Horváth János, Gom-

bócz Ferencz, Pintér Lajos, Horváth István IV., Gosz-
tonyi Géza, Berki János, Matošec Alajos, Hári Sándor,
Kobrák József, Szőke Ferencz, Szilyási Pál, Heiter Ist-
ván, Krénusz József, Gáspár János, Kovács József III.,
Iller Péter, Erős Zsigmond, Császár János, Horváth Pál,
Jákli Károly, Taranyi József, Bor József, Vörös István,
Tray Mihály, Angyal Gyula, Aranyos János, Gyökös
Ferencz, Bárdies József, Rezner János, Tóth Lajos, Fu-
zekas János, Németh József II., Domján József, Ko-
vács János V., Kazi Károly, Mátyási István és Máté
Lajos csendőrök.

Névváltoztatás.

Fozmann László, VI. számú csendőrkerületbeli had-
nagy, a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. december
16-án 164777/VI-a szám alatt kelt engedélye alapján,
vezetéknévét „Fonyó”-ra változtatta.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a szabadkai kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 500 korona. — Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a szabadkai kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi február 12-ig.

Egy irnoki állás a budapesti kir. ügyészségnél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 800 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a budapesti ügyészséghez 1910. évi február hó 31-ig.

Egy irnoki állás a mohácsi királyi járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi február hó 5-ig.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a poloskák petőikkel ki nem irt-
hatók. Míg a Löcherer-féle Cimexin poloskairólval történtek próbák
bizonyított, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskákat öli meg, de a
peték a Cimexin hatása folytán nyomban kiszáradnak a többé ki nem
kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, balert, falot vagy
foatét nem piszkít, foltot nem hagy. Próbauveg fesskendővel 1 kor.,
Nagy üveg 240 fill. Ahol nem kapható, oda küld LöchererGyula
gyógyszerház Bártfa.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... *Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.* ...

Szives tudomásul, hogy a lovaglasi vezényszavak füzetek, nemkülönben kérdések és feleletek az illeték szabályzatból megjelentek és raktárunkban kaphatók.